

گلبرگ

درسنامه

امتحان

آزمون جامع

پاسخ تشریحی

فایل نمونه کتاب های بسته گلبرگ
یازدهم انسانی

فابل مونه
گلببرگ عربی (۲)
بازدهم انسانی

الدَّرْس السَّابِع: لَا تَيْأَسُوا + مَعَانِي الْأَفْعَالِ النَّاقِصَةِ

درس نامه

گلبگ

الدَّرْس السَّابِع: لَا تَيْأَسُوا + مَعَانِي الْأَفْعَالِ النَّاقِصَةِ

معاني الأفعال الناقصة

أفعال ناقصة: «كَانَ - صَارَ - لَيْسَ - أَصْبَحَ»

فعل ناقصه «كان» با توجه به كلمات بعد از خودش معنای مختلف می‌گیرد که عبارتند از:

۱. کان + اسم ۲. کان + فعل ۳. کان + لِ / عِنْدَ

کان + اسم

ترجمه (بود) ← **مثال** كَانَ الْمَدْرَسَةُ مُزْدَجِمَةً: مدرسه شلوغ بود.

ترجمه (است) ← **مثال** كَانَ اللَّهُ غَفُورًا: خداوند آمرزنده است.

کَلِمَة فعل «کان» در حالت عادی بر زمان گذشته و به صورت «بود» ترجمه می‌شود، زمانی که به «خداوند، پیامبران، فصول یا امور ثابت و ماندگار» دلالت داشته باشد، به صورت «است» ترجمه می‌شود.

مثال كَانَ اللَّهُ عَلِيمًا: خداوند دانا است.

مثال كَانَ الرَّبِيعُ مُخْضَرَّةً: بهار سرسبز است.

مثال كَانَ الشِّتَاءُ بَارِدًا: زمستان سرد است.

مثال كَانَ رَسُولُ اللَّهِ أُسْوَةً لِلْعَالَمِينَ: رسول خدا برای جهانیان الگویی نیکو است.

کان + فعل

كَانَ + ماضی (معادل ماضی بعید: بود) **مثال** كَانَ كَتَبَ ← نوشته بود

كَانَ + قَدْ + ماضی (معادل ماضی بعید: بود) **مثال** كَانَ قَدْ كَتَبَ ← نوشته بود

كَانَ + مضارع (معادل ماضی استمراری: می + گذشته) **مثال** كَانَ يَكْتُبُ ← می نوشت

كَانَ + لِ / عِنْدَ

كَانَ + لِ (داشت) **مثال** كَانَ لِي خَاتَمٌ فَضَّةً ← انگشتر نقره داشتم.

كَانَ + عِنْدَ (داشت) **مثال** كَانَ عِنْدِي صُدَاعٌ شَدِيدٌ ← سردرد شدیدی داشتم.

کَلِمَة فعل «كَانَ: بود» ماضی، فعل «يَكُونُ: می‌باشد» مضارع، و فعل «كُنْ: باش» امر می‌باشد.

فعل ناقصه «صار: شد» و مضارع آن «يَصِيرُ: می‌شود» است.

مثال نَطَفَ الطَّلَابُ مَدْرَسَتَهُمْ فَصَارَتِ الْمَدْرَسَةُ نَظِيفَةً: دانش‌آموزان مدرسه‌شان را تمیز کردند و مدرسه تمیز شد.

فعل ناقصه «أصبح: شد» و مضارع آن «يُصْبِحُ: می‌شود» است.

مثال «أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُضْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً»: از آسمان آبی را فرو فرستادیم و زمین سرسبز می‌شود.

فعل ناقصه «لَيْسَ: نیست» ترجمه می‌شود. **مثال** لَيْسَ الْكَاذِبُ مُحْتَرَمًا عِنْدَ النَّاسِ: دروغگو نزد مردم محترم نیست.

کَلِمَة ارکان افعال ناقصه: (فعل ناقصه + اسم فعل ناقصه) ← حرکت ← اسم مرفوع (كُنْ / ان / ون) + خبر منصوب (كُنْ / ان)

مثال) كان دانیال طالباً فعل ناقصه اسم مرفوع (ـ) فیر منصوب (ـ) فعل ناقصه اسم مرفوع (ا) فیر منصوب (ی) مثال) كان المُعلِّمون مُشْفِقین فعل ناقصه اسم مرفوع (و) فیر منصوب (ی)

کلمه‌های مترادف

أخيراً (پایان)	=	في التَّهَيَّاة (در پایان)	أناز (برانگیخت)	=	بَعَثَ (برانگیخت)
أصبحَ (شد، گردید)	=	صاَز (شد، گردید)	ألقيَ (انداخت)	=	قَذَفَ (انداخت)
سعىَ (تلاش کرد)	=	حاوَل (تلاش کرد)	خلیم (بردار)	=	صَبور (بردار)
رَجا (آرزو)	=	أَمَل (آرزو)	سَيرَ (راه رفتن)	=	مَشىَ (راه رفتن)
عِنْدما (هنگاهی که)	=	حِينَما (هنگاهی که)	رُوح (رحمت)	=	رَحْمَة (رحمت)
قَدَم (پا)	=	رِجَل (پا)	عَاذَ (پناه برد)	=	لَجَأَ (پناه برد)
طَرِيقَ (راه)	=	عَبَّرَ (راه)	فَتَّطَ (ناامید شد)	=	يَبَسَ (ناامید شد)
كَتَمَ (پنهان کرد)	=	سَتَرَ (پنهان کرد)	ناجِحَ (موفق)	=	فائِزَ (موفق)
مَعَ أَنْ (با وجود)	=	رَغمَ (با وجود)	هَزِيمَة (شکست)	=	فَشَلَّ (شکست)
جَدَّ (تلاش کرد)	=	اجْتَهَدَ (تلاش کرد)	بَسِيطَ (آسان)	=	سَهَّلَ (آسان)

کلمه‌های متضاد

أغنياء (ثروتمندان)	≠	فُقراء (فقیران)	أبيض (سفید)	≠	أسود (سیاه)
سَكَتَ (ساکت شد)	≠	تَكَلَّمَ (صحبت کرد)	بَيْعَ (فروختن)	≠	شِراءَ (فیریدن)
جَميلَ (زیبا)	≠	قَبیحَ (زشت)	حَسَنَة (نیکی)	≠	سَيِّئَة (بدی)
سائلَ (سوال‌کننده)	≠	مُجيبَ (پاسخ‌دهنده)	حارَ (گرم)	≠	بارِدَ (سرد)
كَتَمَ (پنهان کرد)	≠	أَظْهَرَ (آشکار کرد)	غداً (فردا)	≠	أَمْسَ (دیروز)
مُعَلِّقَ (بسته)	≠	مُفْتوحَ (بسته)	مَمْلوءَة (پُر)	≠	فارِغَة (ثالی)
واقِفَ (ایستاده)	≠	جالِسَ (نشسته)	كاذِبَ (دروغگو)	≠	صادِقَ (راستگو)

جمع‌های مکتب

صَمَّ ← أَصَمَّ	کَر، ناشنوا	بَكَم ← أَبَكَم	لال
أَحْزَمَة ← حِزَام	کمر بند	عَمَى ← أَعْمَى	کور، نابینا
طَلاب ← طَالِب	دانش‌آموز	أَقْدام ← قَدَم	پا

عبارات منتخب از درس هفتم

۱. كَثِيرٌ مِنَ النَّاجِحِينَ كَانُوا مَعْوَفِينَ، إِنَّهُمْ كَانُوا يُوَجِّهُونَ مَشَاكِلَ كَثِيرَةً فِي حَيَاتِهِمْ.
بسیاری از افراد موفق معلول بودند، همانا آن‌ها در زندگی خودشان با مشکلات زیادی روبه‌رو می‌شوند.
۲. كُنْتُ سَاكِتًا وَ مَا قُلْتُ كَلِمَةً، لِأَنِّي كُنْتُ لَا أَعْرِفُ شَيْئًا عَنِ الْمَوْضُوعِ.

ساکت بودم و کلمه‌ای نگفتم؛ زیرا چیزی درباره موضوع نمی‌دانستم.

۳. «قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ»

گفت: پروردگارا من به تو پناه می‌برم که از تو چیزی بخواهم که به آن دانشی ندارم.

۴. كَانَ الشَّبَابُ يَلْعَبُونَ بِالْكُرَةِ عَلَى الشَّاطِئِ وَ بَعْدَ اللَّعِبِ صَارُوا نَشِيطِينَ.

جوانان در کناره ساحل با توپ بازی می‌کردند و پس از بازی با نشاط شدند.

۵. «... يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ»

با دهان هایشان چیزی را می‌گویند که در دل هایشان نیست و خدا به آنچه پنهان می‌کنند داناتر است.

۶. أَصْبَحَ الْكِتَابُ فِي مَا بَعْدَ فَلَمَّا حَصَلَ عَلَى جَائِزَةِ أَوْسَكَارِ.

کتاب بعدها فیلمی شد که موفق به دریافت جازه اسکار شد.

۷. «إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا»

آنگاه که دشمنان [یکدیگر] بودید، پس میان دل‌هایتان همدلی ایجاد کرد، در نتیجه با نعمت او با یکدیگر برادر شدید.

۸. الْأُسْتَاذُ أَدْرِيذِي كَانَ عَامِلًا بَسِيطًا، ثُمَّ صَارَ بَائِعَ الْكُتُبِ.

استاد آدریزدی کارگر ساده‌ای بود، پس فروشنده کتاب شد.

۹. هِيَ الْعَضْوُ الْوَحِيدُ الْمَتَحَرِّكُ مِنْ بَيْنِ أَطْرَافِهِ الْأَرْبَعَةِ.

آن تنها عضو متحرک از بین دست و پاهاست.

۱۰. مَنْ أَرَادَ أَنْ يَكُونَ أَقْوَى النَّاسِ، فَلْيَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ.

هر کس بخواهد که قوی‌ترین مردم باشد پس باید بر خدا توکل کند.

۱۱. «أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ الْأَرْضُ مُخْضَرَةً»

از آسمان آبی را فرو فرستاد و زمین سرسبز می‌شود.

۱۲. أُصِيبَتْ بِحُمَى صَبَّرَ نَهَا طِفْلَةً عَمِيَاءَ صَمَاءَ بَكْمَاءَ.

دچار تبی شد که او را در کودکی نابینا، ناشنوا و لال ساخت.

۱۳. «أَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا»

به عهد و پیمان وفا کنید قطعاً عهد و پیمان مورد سؤال است. (مسئولیت‌آور است)

۱۴. فَأَرْسَلَهَا وَالِدَاهَا إِلَى مُؤَسَّسَةِ اجْتِمَاعِيَّةٍ لِلْمَعْوَفِينَ.

پس پدر و مادرش او را به مؤسسه اجتماعی برای معلولان فرستادند.

۱۵. «... وَ يَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا»

و کافر می‌گوید: ای کاش من خاک بودم.

۱۶. «وَ كَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَ الزُّكَاةِ»

خانواده‌اش را به نماز و زکات امر می‌کرد.

۱۷. أَعْظَمُ الْبَلَاءِ انْقِطَاعُ الرَّجَاءِ.

بزرگترین مصیبت قطع شدن امید است.

آزمون درس السابعم

۲۰نمره

۰/۵	الف) تَرْجِمِ الْكَلِمَاتِ الَّتِي تَحْتَهَا خَطٌّ: هیلین کیلر أُصِيبَتْ بِحُمَى. ... فَتُضْبِحُ الْأُزْضُ مُخْضِرَةً»	۱. ۲.
۰/۵	ب) عَيِّنِ الْمُرَادِفَ وَالْمُتَضَادَّ: (كَلِمَتَانِ زَائِدَتَانِ) سَعَى - هَزِيمَةٌ - يُسْرَى - حَاوَلَ - يَمِينٌ - وَاجِهٌ	۳. = ۴. ≠
۰/۵	ت) عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الَّتِي لَا تُنَاسِبُ الْكَلِمَاتِ الْأُخْرَى: رَسَامٌ ☐ خَتَّابٌ ☐ خَتَّازٌ ☐ إِجْتِهَادٌ ☐ كَذَّابٌ ☐ جَدٌّ ☐ حَدَادٌ ☐ مُحَاوَلَةٌ ☐ إِلْقَاءٌ ☐	۵. ۶.
۰/۵	ث) أَكْتُبِ مُفْرَدًا أَوْ جَمَعَ الْكَلِمَتَيْنِ: عُمَى: أُعْجُوبَةٌ:	۷. ۸.
۰/۷۵ ۰/۷۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵	ج) تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ إِلَى الْفَارْسِيَّةِ الْمَأْلُوفَةِ: کریستی براون کان مُصَابًا بِالسَّلَلِ الدَّمَاعِيِّ، وَ لَمْ يَكُنْ قَادِرًا عَلَى السَّيْرِ وَ الْكَلَامِ. إِسْتِطَاعَتْ مَعْلَمَةٌ «هیلین» أَنْ تُعَلِّمَهَا حُرُوفَ الْهَجَاءِ عَنْ طَرِيقِ اللَّمْسِ وَ الشَّمِّ. لَيْسَ الْخَلِيمُ مِنْ عَجَزٍ فَهَجَمَ، إِنَّمَا الْخَلِيمُ مَنْ إِذَا قَدَرَ عَفَا. لَا مُشْكِلَةَ قَادِرَةٌ عَلَى هَزِيمَةِ الشَّخْصِ الَّذِي يَعْتَمِدُ عَلَى نَفْسِهِ. وَ رَغِمَ هَذَا حَصَلَتْ عَلَى الْحِزَامِ الْأَسْوَدِ فِي التَّكْوَانِدُو. النَّاجِحُونَ أَثَارُوا إِعْجَابَ الْآخَرِينَ؛ مَعَ أَنَّهُمْ كَانُوا مُعَوِّقِينَ أَوْ فُقَرَاءَ. أَلْفَتْ هِيلِينُ كِيلِرَ عِدَّةَ مُحَاضِرَاتٍ وَ أَصْبَحَتْ أُعْجُوبَةً عَصْرِهَا. «لَقَدْ كَانَ فِي يَوْسُفَ وَ إِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِّسَائِلِينَ.» «... يَقُولُونَ بِالسِّيْنَتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ»	۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷.
۰/۵	ح) اِنْتِخِبِ التَّرْجِمَةَ الصَّحِيحَةَ: كَانَ الشَّبَابُ يَلْعَبُونَ بِالْكُرَّةِ عَلَى الشَّاطِئِ وَ بَعْدَ اللَّعِبِ صَارُوا نَشِيطِينَ. الف) جوانان در کنار ساحل با توپ بازی می‌کردند و پس از بازی با نشاط شدند. ب) جوان‌ها در کنار ساحل دریا با توپ بازی می‌کنند که پس از بازی خوشحال هستند. «... وَ اسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا» الف) و از فضل خدا سؤال کردند، قطعاً خدا به همه چیزها آگاه بود. ب) و از خدا بخشش او را بخواهید؛ زیرا خدا به هر چیزی داناست.	۱۸. ۱۹.
۱/۵	خ) أَكْمَلِ الْفَرَاعَاتِ فِي التَّرْجِمَةِ: الْأُسْتَاذُ آذِرِيذِي لَمْ يَذْهَبَ إِلَى الْمَدْرَسَةِ وَ هُوَ أَشْهَرُ كَاتِبٍ لِقِصَصِ الْأَطْفَالِ. استاد آذریزدی به مدرسه، در حالی که او نویسنده برای قصه‌های کودکان است. فِي يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ أَخَذَ كَرِيْسْتِي قِطْعَةً طَبَاشِيرٍ بِقَدَمِهِ الْيُسْرَى. در روزی از روزها کریستی تکه را با پای گرفت. مَنْ أَرَادَ أَنْ يَكُونَ أَقْوَى النَّاسِ، فَلْيَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ. هر کس بخواهد که مردم باشد پس باید بر خدا	۲۰. ۲۱. ۲۲.

فابل مونه

گلببرگ علوم و فنون ادبي (۲)

بازدهم انساني

فصل دوم: (سبک‌شناسی قرن‌های هفتم، هشتم و نهم (سبک عراقی) - پایه‌های آوایی همسان (۱) - مجاز)

درس‌نامه

درس ۴ (سبک‌شناسی قرن‌های هفتم، هشتم و نهم (سبک عراقی))

ویژگی‌های سبک عراقی

الف) شعر

۱. زبانی

- چهارچوب زبان همان چهارچوب فارسی قدیم؛ یعنی زبان سبک خراسانی است که تا حدودی مختصات جدید یافته است.
- کم شدن لغات اصیل فارسی و کاربرد لغات عربی.
- جایگزینی «می» با «همی».
- کاربرد «در» به جای «اندر» و کم شدن «ایدون، ایدر، ابا، ابر و...».
- کم شدن حرف نشانه «مر» در کنار مفعول.

کلمه

مهم‌ترین ویژگی زبانی سبک عراقی درهم آمیختگی مختصات نو و کهن است که گاهی در یک شعر کوتاه نیز در کنار هم دیده می‌شود.

۲. ادبی

- بیشتر شدن قالب «غزل» و تثبیت جایگاه «تخلص» (نام شاعری شاعر) در انتهای آن.
- توجه به علوم ادبی از جمله «بیان» و «بدیع».
- خارج شدن شعر از دربار، از رونق افتادن قالب «قصیده» و رواج «غزل عارفانه و عاشقانه».

۳. فکری

- تغییر فکر با تأثیرپذیری از مسایل سیاسی و اجتماعی؛ مثلاً در دوره خراسانی، معشوق شاعر، زمینی و دست یافتنی بود ولی در شعر این دوره، مقام معشوق اندک اندک متعالی می‌گردد تا آنجا که با معبود یکی می‌شود.
- رواج تصوف به دلیل حمله مغول و خدشه‌دار شدن غرور و احساسات ملی ایرانیان، و احساس نیاز به سخنان آرام‌بخش و توجه به امور اخروی.
- رواج اندیشه‌هایی مثل «بی‌اعتباری دنیا و اعتقاد به قضا و قدر، پرهیز از زهد ریایی، توجه به صفا و پالایش درون، برتری عشق بر عقل».

مقایسه ویژگی‌های فکری سبک خراسانی و عراقی

خراسانی	عراقی
ستایش خرد	ستایش عشق
شادی‌گرایی	غم‌گرایی
وصال	فراق
واقع‌گرایی یا توجه به دنیای درون	ذهن‌گرایی یا توجه به دنیای بیرون
رواج روحیه پهلوانی و حماسی	رواج روحیه عرفانی و اخلاقی
باور به اختیار و اراده	باور به قضا و قدر
زمینی بودن معشوق	آسمانی بودن معشوق
بازتاب اندک علوم در شعر	بازتاب بیشتر علوم در شعر

ب) نثر

۱. زبانی

- جایگزینی نثر «فنی» با نثر «ساده».
- بازنویسی آثار منثور ساده به نثر فنی در قرن ششم.
- بازنویسی کتاب‌های مشکل به زبان ساده در قرن هفتم و هشتم؛ مثلاً «ملا حسین واعظ کاشفی»، کتاب «کلیله و دمنه» را به انشای دوره خود بازگرداند و آن را «انوار سهیلی» نامید.
- رواج تاریخ‌نویسی در این دوره به اسلوب ساده: **مثال** کتاب «ظفرنامه شامی» که قدیمی‌ترین تاریخ نوشته شده درباره تیمور است.
- ضعیف شدن نثر فنی در قرن هفتم و از بین رفتن آن با سیطره تیموریان بر ایران در قرن هشتم.
- رواج تاریخ‌نویسی از اوایل دوره مغول به علت «علاقه شدید مغول به ثبت وقایع مربوط به پدران و اجدادشان و ادامه آن در دوره تیموری.»
- حاشیه‌نویسی‌های متعدد به نثر ساده بر تاریخ‌های قدیم.
- نکته: این سادگی نثر همه جا یکسان نیست و نثر ساده این دوره را نمی‌توان فصیح و بلیغ دانست.
- ورود لغات قبایل مختلف ترک و مغول به زبان فارسی و رشد آن در دوره تیمور.
- تشویق ترکی‌گویی و ترکی‌نویسی در دوره سلطان «حسین بایقرا» و «امیر علیشیر نوایی» در حوزه ادبی هرات.
- آثاری که به زبان ترکی نوشته شده‌اند: «محاکمه اللغتين» نوشته «امیر علیشیر نوایی»؛ و «بابرنامه» نوشته «ظهیرالدین بابر».
- نمونه‌ای از واژگان دخیل که هنوز در زبان فارسی استعمال دارند: بیلاق و قشلاق (سردسیر و گرمسیر)، قشون (ارتش) و یورش (هجوم).
- سستی و ضعف در ساخت دستوری جملات نثر.

۲. ادبی

- صنایع ادبی جای تفکر و تعمق را گرفت (توجه بیشتر به آرایه‌ها به جای تفکر و مضمون).
- توجه به ظاهرسازی و تصنع در کتاب‌های مصنوع و متکلف؛ زیرا در این زمینه استعداد بزرگی ظهور نکرد.
- روی آوردن به استعاره‌های دور از ذهن و آوردن سجع‌های متوالی و بی‌روح.

۳. فکری

- کاسته شدن صحت و درستی مطالب و ضعف و انحطاط (سقوط) فکری به علت کشته یا متواری شدن فضلا و نابودی کتابخانه‌ها.
- ضعف تحقیق و تتبع به دلیل نبودن استادان بزرگ و از بین رفتن مراکز علمی.
- از دست رفتن اصالت مدعیان عرفان و درسی کردن عرفان و شرح اصطلاحات و پیچیده جلوه دادن مفاهیم آن؛ در نتیجه در این دوره، کتاب عرفانی مهمی به نثر نوشته نشد.

سوالات امتحانی درس چهارم

۲

۱.	جاهای خالی را با واژه مناسب پر کنید: الف) در شعر سبک عراقی، کاربرد قالب بیشتر شد و جایگاه در انتهای شعر، تثبیت گردید. ب) در شعر سبک عراقی، توجه به علوم ادبی از جمله و بیشتر شد. پ) «ملاحسین واعظ کاشفی» کتاب «کلیله و دمنه» را به انشای دوره خود بازگرداند و آن را نامید.
۲.	با توجه به قلمرو زبانی سبک عراقی، جای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید. الف) «در» به جای در حال جایگزین شدن بود. ب) لغات کم شده و جای آن را لغات گرفته است. پ) به کارگیری حرف در کنار مفعول جمله کم شده است.
۳.	درست یا نادرست بودن عبارتهای زیر را مشخص کنید. الف) کاربرد کمتر «ایدون، ایدر، آبا، آبر و» از ویژگی‌های زبانی شعر سبک عراقی است. ب) غزل عاشقانه و عارفانه در سبک عراقی رواج داشت. پ) در قرن ششم چنین مرسوم بود که برخی نویسندگان، آثار موجود را که به نثری فنی بود، به نثر ساده باز می‌نوشتند.

 درست نادرست

 درست نادرست

 درست نادرست

۴.	واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) معشوق شاعر در سبک خراسانی (زمینی - آسمانی)، اما در سبک عراقی است. (آسمانی - زمینی) ب) مهمترین ویژگی زبانی سبک عراقی است. (سادگی و روانی کلام - درهم‌آمیختگی مختصات نو و کهن)
۵.	از دیدگاه تاریخ ادبیات، کدام یک از قسمت‌های مشخص شده، نادرست است؟ (کنکور سراسری - تیر ۱۴۰۲ - فارج از کشور) «نثر فنی در قرن هفتم ضعیف می‌شود و در قرن هشتم از میان می‌رود (الف)، ملاحسین واعظ کاشفی «کلیله و دمنه» را به انشای دوره خود باز می‌گرداند (ب) و آن را «نوار سهیلی» می‌نامد. تاریخ‌نویسی در این دوره به اسلوب ساده (ج) رواج می‌یابد؛ نثر ساده این دوره همه جا فصیح و بلیغ (د) است.
۶.	کدام مورد، بیانگر ویژگی‌های «فکری نثر» در دوره‌های «هفتم، هشتم و نهم» است؟ الف) ساده بودن فکر و کلام و درنیامیختن آن با پیچیدگی‌های عرفانی و حکمی و اندیشه‌های فلسفی. ب) از بین رفتن تعمق و تفکر در اندیشه ادیبان و جایگزین شدن صنایع ادبی و مصنوع ساختن متون ادبی. ج) تضعیف تحقیق و تتبع در بین علما و ادیبان به دلیل نبودن استادان بزرگ و از بین رفتن مراکز علمی. د) ضعف و انحطاط فکری در نثر به علت کشتن یا متواری ساختن فضلا و نابودی کتابخانه‌ها و عدم صحت و اتقان مطالب. (۱) «الف» و «ب» (۲) «ب» و «د» (۳) «الف» و «ج» (۴) «ج» و «د»
۷.	کدام بیت دارای ویژگی فکری «واقع‌گرایی یا توجه به دنیای بیرون» (از ویژگی‌های سبک خراسانی) است؟ الف) خاک را چون ناف آهو، مشک زاید بی‌قیاس / بید را چون پر طوطی، برگ روید بی‌شمار ب) در عشق باش که مست عشق است، هر چه هست / بی‌کار و بار عشق، بر دوست بار نیست ج) زبان خامه ندارد سر بیان فراق / وگرنه شرح دهم با تو، داستان فراق د) چو قسمت ازلی بی‌حضور ما کردند / اگر اندکی نه به وفق رضاست، خرده مگیر
۸.	در قلمرو فکری، کدام یک مربوط به سبک خراسانی و کدام یک مربوط به سبک عراقی است؟ الف) باور به اختیار و اراده ب) بازتاب بیشتر علوم در شعر
۹.	دو نمونه از واژه‌های دخیل را که هنوز هم در زبان فارسی کاربرد دارند، نام ببرید. (سرای دانش بویوان - دی ۱۴۰۱)
۱۰.	ویژگی‌های فکری سبک خراسانی و عراقی را با هم مقایسه کنید. (دو مورد)
۱۱.	قدیمی‌ترین تاریخ نوشته شده درباره تیمور چه نام دارد؟
۱۲.	دلیل رواج تصوف در سبک عراقی چه بود؟
۱۳.	دو نمونه از آثار منثور به زبان ترکی را در سبک عراقی نام ببرید.
۱۴.	علت کاسته شدن صحت و اتقان مطالب و ضعف و انحطاط فکری نثر سبک عراقی چه بود؟
۱۵.	آیا جمله زیر درست است؟ توضیح دهید: «در سبک عراقی، کتاب عرفانی مهمی به نثر نوشته نشد.»
۱۶.	با توجه به شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

عرضه را آورده بودندش، هنوز
اندر آن ظلمت همی شد هر کسی
اندر آن تاریکی‌اش کف می‌بسود
گفت: همچون ناودان است این نهاد
آن، بر او چون بادبیزن شد پدید
گفت: شکل پیل دیدم چون عمود
گفت: خود این پیل، چون تختی بُد است
نیست کف را بر همه او دسترس
کف بهل، وز دیده دریا نگر

پیل، اندر خانه تاریک بود
از برای دیدنش، مردم بسی
دیدنش با چشم، چون ممکن نبود
آن یکی را کف به خرطوم اوفتاد
آن یکی را دست برگوشش رسید
آن یکی را کف چو بر پایش بسود
آن یکی، بر پشت او بنهاد دست
چشم حس، همچون کف دستت و بس
چشم دریا دیگرست و کف، دگر

«مثنوی معنوی»

الف) دو مورد از ویژگی‌های زبانی شعر را بنویسید.
 ب) دو مورد از ویژگی‌های ادبی شعر را بنویسید.
 پ) شعر را از نظر قلمرو فکری تحلیل کنید.
 ت) بیت پایانی شعر را تقطیع هجایی کنید.

۱۷. کدام ویژگی فکری سبک عراقی را در شعر زیر می‌بینید؟

فتوای پیر مغان دارم و قولی است قدیم

که حرام است می آن جا، که نه یاراست ندیم

چاک خواهیم زدن این دل‌ریایی، چه کنم؟

روح را صحبت ناجنس، عذابی است الیم

«ماخط»

درس ۵ (پایه‌های آوایی همسان (۱))

پایه‌های آوایی بیت‌ها، به شکلی هماهنگ در پی هم می‌آیند. به بیان دیگر، می‌توان پایه‌ها را به دسته‌هایی منظم بخش کرد. مثلاً در بیت زیر:

درین درگاه بی‌چونی، همه لطف است و موزونی

چه صحرايي، چه خضرايي، چه درگاهي، نمی‌دانم

«مولوی»

دَ	رین	دَر	گا	ه	بی	چو	نی	ه	م	اُط	فس	ت	مُو	زو	نی
چ	صَح	را	ی	چ	خَض	را	ی	چ	دَر	گا	هی	ن	می	دا	نم

با خوانش درست بیت، درنگی منظم را در میان پایه‌های آوایی هر مصراع، احساس می‌کنیم. یعنی، هر مصراع از پایه‌های تکراری و منظم چهار هجایی تشکیل شده است. این پایه‌های تکراری و هماهنگ را «وزن واژه یا رکن» می‌نامیم.
 «وزن واژه» یا «رکن»: معادل پایه‌های آوایی را «وزن واژه یا رکن» می‌نامیم.

«وزن واژه»ها یا «ارکان» شعر فارسی

نوع	وزن واژه	نشانه هجایی	مثال
تک هجایی	فَع	-	من
دو هجایی	فَعْل	-U	نظر
	فَع لُن	--	ماهی
سه هجایی	فَعْلَن	-UU	نروم
	فاعِلن	-U-	آسمان
	فَعولن	--U	نوازش
	مفعولُ	U--	داروغه
چهار هجایی	مفعولن	---	مهمانی
	فاعِلاتن	--U-	مهربانی
	فَعْلَاتن	--UU	نگرانی
	فاعِلاتُ	U-U-	صادقانه
	فَعْلَاتُ	U-UU	دَرِ خانه
	مفاعیلن	---U	نمی‌دانم
	مفاعیلُ	U--U	پریزاده
	مفاعِلن	-U-U	نگاه من
	مستفعلن	-U--	ای ساریان
	مستفعلُ	UU--	افسانه
مفتعلن	-UU-	با ادبان	

فابن مونه
گلببرگ ریاضی و آمار (۲)
بازدهم انسانی

مثال ۱۶ جدول زیر را کامل کنید:

ردیف	مقدم	تالی	درست	نادرست
۱			☆	
۲				☆
۳	شنبه روز اول هفته است.		☆	
۴	نمونه آماری، زیرمجموعه جامعه آماری است.	$(3+5) \times 2 = 13$		

پاسخ: ردیف ۱) می‌توانیم مقدم را نادرست و تالی را یک گزاره با هر ارزشی انتخاب کنیم، مثلاً: مقدم: «سهراب سپهری را پدر شعر نو می‌نامند» یا « $3 < 5$ » (نادرست)

تالی: «عدد ۱۳۶۵۸۹ یک عدد اول است» یا « $3 + 2 = 5$ »

ردیف ۲) باید مقدم درست و تالی نادرست باشد تا ارزش ترکیب نادرست شود، مثلاً:

مقدم: «اعداد طبیعی زیرمجموعه اعداد صحیح هستند» (درست)

تالی: «۱۷ عددی زوج است.» (نادرست)

ردیف ۳) مقدم درست است، پس باید تالی هم درست باشد، مثلاً:

تالی: ۷ یک عدد گویا است.» (درست)

ردیف ۴) مقدم درست و تالی نادرست است، پس ارزش ترکیب نادرست است.

۴. ترکیب دو شرطی

ترکیبی است که در آن دو گزاره همدیگر را نتیجه بدهند.

ترکیب دو شرطی دو گزاره p و q را با علامت « $p \Leftrightarrow q$ » نشان می‌دهیم و می‌خوانیم: « p اگر و تنها اگر q » یا «اگر p آن‌گاه q و برعکس» یا « p شرط لازم و کافی است برای q »

تذکره گزاره دو شرطی $p \Leftrightarrow q$ همان $p \Rightarrow q$ و $q \Rightarrow p$ است.

ارزش ترکیب دو شرطی: ترکیب دو شرطی $p \Leftrightarrow q$ هنگامی درست است که هر دو گزاره p و q هم‌ارزش باشند.

یعنی هر دو درست و یا هر دو نادرست باشند.

مثال ۱۷ نوع گزاره‌های زیر را مشخص کرده و ارزش‌گذاری کنید.

الف) اگر $\{(1,2), (2,3), (1,-8)\}$ تابع باشد آنگاه ۵ عددی اول نیست.

ب) $\sqrt{3}$ گویا است و $f(x) = 5 + x$ تابعی ثابت است.

ج) ۲۱ عددی اول است اگر و تنها اگر $\{(2,5), (5,3), (2,-1)\}$ تابع نباشد.

د) ۱۸ عددی مرکب است یا ۱۱ عددی اول است.

پاسخ: الف) گزاره شرطی - گزاره اول نادرست است بنابراین به انتهای مقدم ارزش کل «درست» است.

ب) گزاره عطفی - هر دو گزاره نادرست هستند و بنابراین ارزش کل «نادرست» است.

ج) گزاره دو شرطی - گزاره سمت راست نادرست و گزاره سمت چپ درست است. بنابراین ارزش کل «نادرست» است.

د) گزاره فصلی - گزاره اول درست و گزاره دوم نیز درست است. بنابراین ارزش کل «درست» است.

مثال ۱۸ اگر گزاره $p \Rightarrow q$ نادرست باشد ارزش گزاره $p \Leftrightarrow q$ را تعیین کنید.

پاسخ: از نادرست بودن ارزش گزاره $p \Rightarrow q$ نتیجه می‌گیریم که گزاره p درست و گزاره q نادرست است.

وقتی گزاره p درست باشد $\sim p$ نادرست است پس $\sim p$ و q هر دو نادرست‌اند. بنابراین $p \Leftrightarrow q$ دارای ارزش «درست» است.

مثال ۱۹ ارزش گزاره $\sim q \Rightarrow (\sim(p \Leftrightarrow q) \wedge p)$ ، کدام است؟

۱) همواره درست است. ۲) همواره نادرست است. ۳) به ارزش q بستگی دارد. ۴) به ارزش p بستگی دارد.

کنکور انسانی - ۱۳۰۰

پاسخ: با رسم جدول ارزشی و انتخاب سر ستون‌های مناسب ارزش گزاره را مشخص می‌کنیم:

p	q	$p \Leftrightarrow q$	$\sim(p \Leftrightarrow q)$	$\sim(p \Leftrightarrow q) \wedge p$	$\sim q$	$(\sim(p \Leftrightarrow q) \wedge p) \Rightarrow \sim q$
د	د	د	ن	ن	ن	د
د	ن	ن	د	د	د	د
ن	د	ن	د	ن	ن	د
ن	ن	د	ن	ن	د	د

همه ردیف‌های ستون آخر «درست» است، بنابراین ارزش این گزاره همواره درست است و گزینه «۱» صحیح است.

هم‌ارزی گزاره‌ها

اگر دو گزاره p و q دارای ارزش یکسانی باشند، آن دو گزاره را هم‌ارز می‌نامند و به صورت $p \equiv q$ نشان می‌دهیم. برای نشان دادن درستی یک هم‌ارزی از جدول ارزش گزاره‌ها استفاده می‌کنیم. به این صورت که در یک جدول، ارزش گزاره‌های دو طرف هم‌ارزی را مشخص کرده، با هم مقایسه می‌کنیم. دو طرف هم‌ارزی در همه ردیف‌ها باید دارای ارزش یکسان باشند. مثلاً:

د	د
ن	ن
د	د
د	د

مثال ۲۰: درستی هر یک از هم‌ارزی‌های زیر را با استفاده از جدول ارزش‌ها نشان دهید.

الف) $(p \vee q) \wedge (q \Rightarrow p) \equiv (\sim p \Rightarrow p)$

ب) $\sim((\sim p \vee p) \vee q) \equiv F$

پاسخ: الف)

p	q	$p \vee q$	$q \Rightarrow p$	سمت چپ	$\sim p$	سمت راست
د	د	د	د	د	ن	د
د	ن	د	د	د	ن	د
ن	د	د	ن	ن	د	ن
ن	ن	ن	د	ن	د	ن

\equiv

ب)

p	q	$\sim p$	$\sim p \vee p$	$(\sim p \vee p) \vee q$	سمت چپ	سمت راست
د	د	ن	د	د	ن	ن
د	ن	ن	د	د	ن	ن
ن	د	د	د	د	ن	ن
ن	ن	د	د	د	ن	ن

\equiv

$(\sim p \Rightarrow q) \equiv \sim(p \vee \sim q)$

مثال ۲۱: درستی هم‌ارزی مقابل را بررسی کنید:

پاسخ:

p	q	$\sim p$	$\sim p \Rightarrow q$	$\sim q$	$p \vee \sim q$	$\sim(p \vee \sim q)$
د	د	ن	د	ن	د	ن
د	ن	ن	د	د	د	ن
ن	د	د	د	ن	ن	د
ن	ن	د	ن	د	د	ن

$\not\equiv$

این دو گزاره هم‌ارز نیستند.

قوانین مهم هم‌ارزی گزاره‌ها

$$1. \text{ قانون دمورگان: } \begin{cases} \sim(p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q \\ \sim(p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q \end{cases}$$

$$3. \text{ قانون جابجایی: } \begin{cases} p \wedge q \equiv q \wedge p \\ p \vee q \equiv q \vee p \\ p \leftrightarrow q \equiv q \leftrightarrow p \end{cases}$$

$$5. \text{ همواره درست: } \begin{cases} p \Rightarrow p \equiv T \\ p \vee \sim p \equiv T \\ p \leftrightarrow p \equiv T \end{cases}$$

$$7. \text{ تبدیل شرطی به فصلی: } p \Rightarrow q \equiv \sim p \vee q$$

$$2. \text{ قانون جذب: } \begin{cases} p \vee (p \wedge q) \equiv p \\ p \wedge (p \vee q) \equiv p \end{cases}$$

$$4. \text{ قانون عکس نقیض: } (p \Rightarrow q) \equiv (\sim q \Rightarrow \sim p)$$

$$6. \text{ همواره نادرست: } p \wedge \sim p \equiv F$$

مثال ۲۲ کدامیک از هم‌ارزی‌های زیر، نادرست است؟

$$(1) p \wedge (p \vee q) \equiv p \quad (2) p \vee (p \wedge q) \equiv p$$

$$(3) (\sim p \vee q) \equiv (q \Rightarrow p)$$

$$(4) (\sim p \vee q) \equiv (p \Rightarrow q)$$

پاسخ: گزینه ۱ و ۲ قانون جذب هستند. گزاره ۴ قانون تبدیل شرطی به فصلی است. پس این سه گزاره درست هستند و گزینه ۳ نادرست است. اثبات نادرستی گزینه ۳:

p	q	$\sim p$	$\sim p \vee q$	$q \Rightarrow p$
د	د	ن	د	د
د	ن	ن	ن	د
ن	د	د	د	ن
ن	ن	د	د	د

$\not\equiv$

نقیض گزاره‌های مرکب

$$1. \text{ نقیض گزاره فصلی: طبق قانون دمورگان: } \sim(p \vee q) \equiv \sim p \wedge \sim q$$

■ علاوه بر نفی کردن فعل‌ها، ترکیب فصلی را به ترکیب عطفی تبدیل می‌کنیم.

مثال: گزاره: تیرماه ۳۰ روز دارد یا هفته ۷ روز ندارد.

نقیض: تیرماه ۳۰ روز ندارد و هفته ۷ روز دارد.

$$2. \text{ نقیض گزاره عطفی: طبق قانون دمورگان: } \sim(p \wedge q) \equiv \sim p \vee \sim q$$

■ علاوه بر نفی کردن فعل‌ها، ترکیب عطفی را به ترکیب فصلی تبدیل می‌کنیم.

مثال: گزاره: ۳ عددی فرد است و ۵ عددی اول است.

نقیض: ۳ عددی فرد نیست یا ۵ عددی اول نیست.

$$3. \text{ نقیض گزاره شرطی: طبق قانون: } \sim(p \Rightarrow q) \equiv p \wedge \sim q$$

■ به ترکیب عطفی تبدیل می‌شود؛ گزاره اول بدون تغییر و گزاره دوم نقیض می‌شود.

مثال: گزاره: اگر تهران پایتخت ایران باشد، آنگاه ۲ عددی گویا نیست.

نقیض: تهران پایتخت ایران است و ۲ عددی گویا است.

$$4. \text{ نقیض گزاره دو شرطی: طبق قانون: } \sim(p \Leftrightarrow q) \equiv (\sim p \Leftrightarrow q) \equiv (p \Leftrightarrow \sim q)$$

■ همان ترکیب دو شرطی است و فعل گزاره اول یا فعل گزاره دوم را نفی می‌کنیم.

مثال: گزاره: ۴ عددی تک رقمی است، اگر و تنها اگر ۱۲ دو رقمی باشد.

نقیض: ۴ عددی تک رقمی نیست، اگر و تنها اگر ۱۲ دو رقمی باشد.

نقیض: ۴ عددی تک رقمی است، اگر و تنها اگر ۱۲ دو رقمی نباشد.

(کنکور انسانی - ۱۳۹۸)

(ب) ۶ عددی زوج یا اول است.

$$\text{الف) } (\mathbb{N} \subseteq \mathbb{W}) \wedge (3 \in \mathbb{Z})$$

(پ) اگر ۲ عددی اول باشد آنگاه $\sqrt{5}$ گویا است.

$$\text{پاسخ: الف) } (\mathbb{N} \not\subseteq \mathbb{W}) \vee (3 \notin \mathbb{Z})$$

(عطفی تبدیل به فصلی و هر دو گزاره نفی می‌شوند)

(ب) ۶ عددی زوج نیست و عددی اول نیست.

(فصلی تبدیل به عطفی و هر دو گزاره نفی می‌شوند)

(پ) ۲ عددی اول است و $\sqrt{5}$ گویا نیست.

(شرطی تبدیل به عطفی و فقط گزاره دوم نفی می‌شود.)

کلمه

در ترکیب شرطی $(p \Rightarrow q)$ یا دو شرطی $(p \Leftrightarrow q)$ گاهی تک تک جمله‌ها گزاره نیستند (یعنی درستی آن‌ها را نمی‌توانیم به طور مستقل بررسی کنیم) برای ارزش‌گذاری چنین گزاره‌هایی، ارزش p را درست در نظر می‌گیریم، سپس با فرض درستی p ارزش گزاره q را بررسی می‌کنیم (و بالعکس) تا درستی و نادرستی آن معلوم شود.

مثال ۲۴ ارزش گزاره زیر را مشخص کنید.

یک چهارضلعی مربع است، اگر و تنها اگر آن چهارضلعی مستطیل باشد.

پاسخ: ارزش تک تک این جمله‌ها مشخص نیست. باید ارزش رفت و برگشت را مشخص کنیم:

$(p \Rightarrow q)$ اگر یک چهارضلعی مربع باشد آنگاه مستطیل است.

چون هر مربعی مستطیل است (ویژگی مستطیل را دارد) بنابراین این گزاره درست است.

$(q \Rightarrow p)$ اگر یک چهارضلعی مستطیل باشد آنگاه مربع است.

چون هر مستطیل مربع نیست، بنابراین این گزاره نادرست است.

ارزش گزاره دو شرطی $p \Leftrightarrow q$ برابر با ارزش $p \Rightarrow q$ و $q \Rightarrow p$ است. از آنجا که ارزش گزاره اول «درست» و گزاره دوم «نادرست» شد، بنابراین ارزش کل «نادرست» است.

سوالات امتحانی درس اول

۱

۱. جاهای خالی را با عبارت مناسب کامل کنید.
 - الف) گزاره $(p \vee q) \sim$ بنا به قانون دموورگان با گزاره هم‌ارز است.
 - ب) ارزش ترکیب فصلی هر گزاره با نقیض خودش است.
 - پ) نقیض عبارت $x < 5$ به صورت است.
 - ت) در ترکیب شرطی دو گزاره p, q ، $p \Rightarrow q$ و q را می‌گویند.
 - ث) گزاره $p \Rightarrow \sim q$ را گزاره $p \Rightarrow q$ می‌نامیم.
 - ج) گزاره دو شرطی فقط زمانی دارای ارزش نادرست هست که دو گزاره نباشند.
 - چ) ترکیب تنها در صورتی نادرست است که هر دو گزاره باشد.
 - ح) قانون $p \vee (p \wedge q) \equiv p$ به قانون مشهور است.
۲. درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید.
 - الف) نقیض جمله « a عددی مثبت است» می‌شود: « a عددی منفی است.»
 - ب) عبارت « $(-1)^n$ عددی همواره مثبت است. $(n \in \mathbb{N})$ » یک گزاره است.
 - پ) ارزش گزاره دو شرطی وقتی درست است که هر دو هم‌ارزش باشند.
 - ت) یک گزاره شرطی زمانی نادرست است که مقدم درست و تالی نادرست باشد.
 - ث) اگر عدد ۲۰ مضرب ۵ باشد، آنگاه $\sqrt{9}$ مربع کامل است، دارای ارزش درست است.
 - ج) جدول ارزشی $(q \Rightarrow p) \vee (\sim p \Rightarrow q)$ دارای ۸ ردیف است.

- درست نادرست
 درست نادرست
 درست نادرست
 درست نادرست
 درست نادرست
 درست نادرست

۳. در هر مورد گزینه درست را انتخاب کنید. (با ذکر دلیل)

الف) کدام یک از جملات زیر گزاره نیست؟

- (۱) درس ریاضی از ادبیات آسان تر است.
(۳) ایران در قاره آسیا قرار ندارد.

ب) کدام گزینه، گزاره با ارزش درست است؟

- (۱) عدد ۵ اول است و ۶ مربع کامل نیست.
(۳) $-5 + 5 \times 2 = 0$

(غیر انتفاعی - تهریز - دی ۱۳۹۹)

- (۲) تهران پایتخت ایران است.
(۴) جذر عدد ۴ از ثلث عدد ۳۰ بزرگ تر است.

(غیر انتفاعی - تهران - فرورداد ۱۴۰۱)

- (۲) اگر ۴ عددی زوج باشد آنگاه عدد ۲ فرد است.
(۴) درس ریاضی از درس فیزیک آسان تر است.

پ) اگر گزاره $(p \vee (\sim q \wedge \sim p)) \sim r$ درست باشد و $\sim r$ نیز نادرست باشد، گزاره $p \vee (q \wedge r)$ با کدام گزاره هم ارز است؟ (علامه هلی - تهران - دی ۱۴۰۰)

- (۱) p (۲) q (۳) F (۴) T

(فرهنگ - تهران - فرورداد ۱۴۰۱)

ت) در جای خالی، کدام گزاره قرار گیرد تا ارزش کلی گزاره، نادرست شود؟

(.....) \Leftrightarrow (سهمی $y = x^2 - x - 4$ محور x ها را در یک نقطه قطع می کند.)

- (۱) مدت زمان مکالمه تلفنی، متغیر کمی فاصله ای است. (۲) هر عدد اول، فرد هم هست.

- (۳) هر عدد طبیعی، گویا هم است. (۴) $\sqrt{(2-\sqrt{5})^2} = 2 - \sqrt{5}$

(نمونه دولتی - ایلام - دی ۱۴۰۰)

۴. جدول زیر را کامل کنید.

ردیف	گزاره	درست	نادرست
۱	اگر دو عدد فرد باشند مجموع آن ها زوج است و برعکس		
۲	سعدی نویسنده است یا	✓	
۳	اگر ۷ عدد زوج است آنگاه		✓
۴	سال ۱۲ ماه دارد و ۵۷ عدد اول است.		

۵. جدول زیر را کامل کنید.

گزاره p	ارزش p	گزاره $\sim p$	ارزش $\sim p$
مربع هر عدد حقیقی منفی، عددی مثبت است.			
		$-18 \geq -28$	

۶. با توجه به گزاره «اگر ویروس آمیکرون مهار نشود آنگاه امتحانات پایانی مجازی برگزار می شود» مطلوبست:
الف) عکس و نقیض گزاره فوق
ب) نقیض گزاره فوق

(فرهنگ تهران - دی ۱۳۹۹)

۷. عکس گزاره «الف» و عکس نقیض گزاره «ب» را بنویسید.
الف) اگر واریانس داده ها برابر صفر باشد، آنگاه داده ها با یکدیگر مساوی اند.
ب) اگر چهارضلعی مربع باشد، آنگاه قطرهایش بر هم عمودند.

۸. برای هر مورد یک مثال بنویسید:
الف) گزاره دو شرطی که یکی درست و دیگری نادرست باشد.
ب) جمله ای که گزاره نباشد.
پ) ترکیب فصلی نادرست
ت) گزاره شرطی که به انتغای مقدم درست باشد.

۹. پاسخ کوتاه دهید.
الف) نقیض گزاره « $5 > 3 + 1$ » را بنویسید.
ب) طرف دوم هم ارزی را بنویسید: $\sim (\frac{1}{3} \notin \mathbb{Z}) \equiv \dots\dots\dots$
پ) گزاره مرکب رو به رو را به شکلی کامل کنید که ارزش کلی آن درست باشد: یا شاهنامه به زبان عربی سروده شده است.
ت) ارزش گزاره «این درست نیست که: $4 + 5 = 10$ اگر و فقط اگر $10 = 10 + 10$ » را مشخص کنید.
ث) تعداد حالت های جدول ارزش سه گزاره چند تاست؟
ج) کاربرد منطق در چیست؟

فابڻ مڻونہ
گلبڙگ جغرافيا (۲)
ٻازدهم انساني

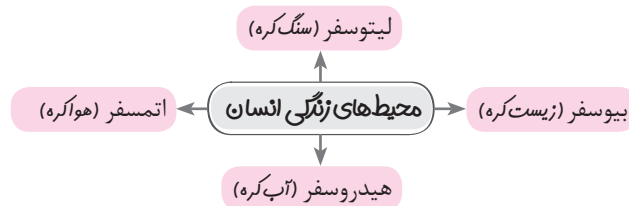
درس سوم: (نواحی آب و هوایی)

درس نامه

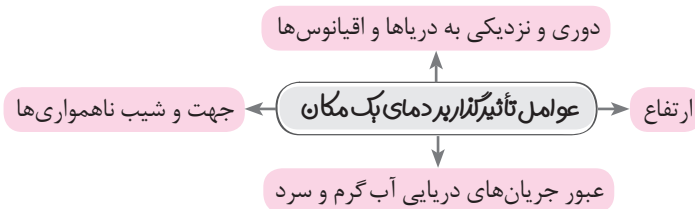
گلبرگ

درس سوم: (نواحی آب و هوایی)

- تعریف هوا: وضعیت گذرا و موقتی هواکره (اتمسفر) در یک محل در مدت زمانی کوتاه
 - تعریف آب و هوا: شرایط و وضعیت هوای یک ناحیه در مدت زمانی نسبتاً طولانی
 - برای پی بردن به نوع آب و هوای یک ناحیه، داده‌های آماری مربوط به دما، بارش و رطوبت و... طی سال‌های طولانی (معمولاً سی سال یا بیشتر) جمع‌آوری و میانگین آن را محاسبه می‌کنند.
 - آب و هواشناسی (اقلیم‌شناسی) یکی از شاخه‌های جغرافیای طبیعی است.
- اهمیت هواکره**

- هوا مخلوطی از گازهای مختلف (نیتروژن ۷۸٪، اکسیژن ۲۱٪، سایر گازها ۰.۱٪) می‌باشد که تا ۳۰۰۰ کیلومتری اطراف سیاره زمین را فرا گرفته است.
- بیشترین تغییرات آب و هوایی در لایه زیرین اتمسفر یعنی در «وردسپهر» (تروپوسفر) به وجود می‌آید.
- چرا نواحی مختلف آب و هوایی به وجود می‌آید.
- نور خورشید مهم‌ترین منبع انرژی برای زمین و عامل اصلی به وجود آمدن ویژگی‌های آب و هوایی در نواحی مختلف زمین است.
- پرتوهای خورشید در مدار ۶۰ درجه به دلیل مایل تابیدن، مساحتی دو برابر ناحیه استوایی را در برمی‌گیرند.
- مقدار انرژی گرمایی دریافتی توسط هر واحد سطح در مدار ۶۰ درجه تقریباً نصف منطقه استوایی است.
- مایل بودن محور زمین بر مدار گردش انتقالی آن به دور خورشید موجب می‌شود که طی حرکت وضعی و انتقالی، وسعت منطقه تاریک و روشن و طول روز و شب و فصول مختلف سال در نواحی مختلف و در نیمکره شمالی و جنوبی متفاوت باشد.
- نواحی استوایی منبع بزرگ ذخیره گرما و سرچشمه جریان‌های دریایی آب گرم در اقیانوس‌ها هستند.

فشار

- فشار هوا: نیروی وارد شده از طرف هوا بر یک واحد از سطح زمین است که مقدار آن در سطح دریای آزاد برابر با وزن ستونی از جیوه به ارتفاع ۷۶ سانتی‌متر است.
- واحد اندازه‌گیری فشار هوا، «هکتوپاسکال» است.
- در نواحی گرم با فاصله گرفتن مولکول‌های هوا، از وزن و فشار هوا کاسته می‌شود و یک مرکز کم فشار ایجاد می‌شود که در آن فشار هوا به سمت مرکز ناحیه کم می‌شود.
- در نواحی سرد، مولکول‌های هوا به هم نزدیک شده و وزن و فشار هوا افزایش می‌یابد و یک مرکز پر فشار ایجاد می‌شود که در آن فشار هوا به سمت مرکز ناحیه افزایش می‌یابد.
- باد بر اثر جابه‌جایی هوا از سمت فشار زیاد به سمت فشار کم ایجاد می‌شود.

توده هوا و جبهه هوا

- به حجم وسیعی از هوا که از نظر دما و رطوبت، در سطح افقی تا صدها کیلومتر ویژگی‌های یکسانی داشته باشد، توده هوا گفته می‌شود.
- **جبهه هوا:** به مرز بین دو توده هوای مجاور گفته می‌شود که یک منطقه گذار یا تغییر از نظر دما یا فشار در مرزهای آن‌ها پدید می‌آید.
- برخورد توده‌ها با یکدیگر، موجب ناپایداری هوا و در صورت دارا بودن رطوبت، موجب بارندگی می‌شود.

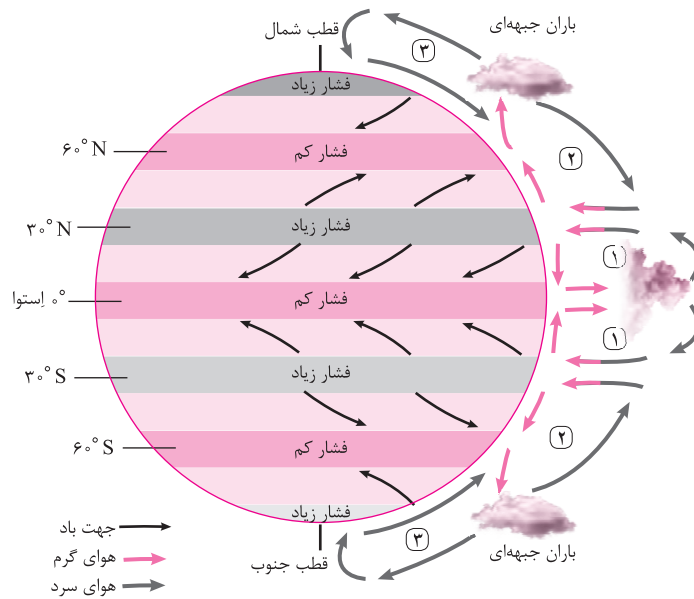

جبهه گرم، جبهه سرد

- یکی از مهم‌ترین جبهه‌های هوا، **جبهه قطبی** است که بین هوای سرد قطب و هوای گرم استوایی در منطقه معتدله تشکیل می‌شود.

کمربندهای فشار و گردش عمومی جو

- پراکندگی کانون‌های فشار بر روی کره زمین، از عوامل مهم گردش عمومی هوا و تغییرات آب و هوای نواحی است.

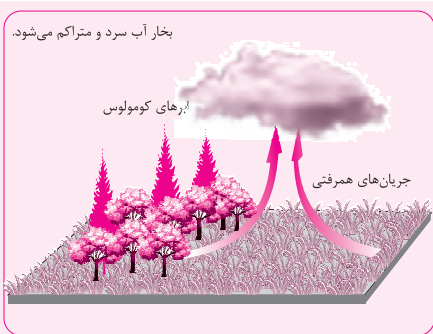

- جهت وزش باد بر اثر حرکت وضعی زمین و نیروی کوریولیس در نیمکره‌ها به سمت غرب و شرق منحرف می‌شود.
- در منطقه استوایی و حوالی عرض جغرافیایی ۶۰ درجه، کانون فشار کم و در منطقه قطبی و منطقه جنب استوایی (مدار رأس السرطان و رأس الجدی) تا مرز منطقه معتدله یعنی ۵۰/۶۶-۳۳° شمالی و جنوبی، کانون پر فشار شکل می‌گیرد.
- در ناحیه معتدله در حوالی عرض جغرافیایی ۶۰ درجه، به دلیل وسعت خشکی‌ها در نیمکره شمالی و وسعت آب‌ها در نیمکره جنوبی تغییراتی در فشار مناطق بروز می‌کند.

بارش و انواع آن

- دو عامل مؤثر در وقوع بارش در یک ناحیه:

۱. وجود هوای مرطوب
۲. عامل صعود

۱. بارندگی همرفتی (بارش‌های بهاری از این نوع هستند).

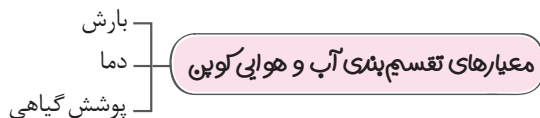
۲. بارندگی جبهه‌ای (سیکلونی)

۳. بارندگی کوهستانی

طبقه بندی نواحی آب و هوایی

- یکی از معروف‌ترین تقسیم‌بندی آب و هوایی، طبقه‌بندی کوپن است.

علامت آب و هوا	نام آب و هوا	دما	بارش	پوشش گیاهی
A	استوایی (گرم و مرطوب)	هیچ ماهی کمتر از $+18^{\circ}\text{C}$ نیست.	بارش در تمام سال	مناسب برای جنگل‌های استوایی
B	خشک	اختلاف دما زیاد است.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه
C	معتدل	سردترین ماه بین $+18^{\circ}\text{C}$ تا -3°C است.	بارش در دوره سرد بیشتر از دوره گرم	مناسب برای جنگل‌های خزان‌دار
D	سرد	سردترین ماه زیر -3°C است.	بارش در تابستان بیشتر از زمستان	مناسب برای جنگل‌های مخروطی سردسیر
E	بسیار سرد (قطبی)	هیچ ماهی بیش از 10°C نیست.	کمبود بارش	نامناسب برای رویش گیاه

بیابان‌ها

- انواع مناطق خشک

بیابان (بارندگی کمتر از ۵۰ میلی‌متر در سال)

بسیار خشک (نیمه بیابانی) (بارندگی ۵۰-۱۰۰ میلی‌متر در سال)

خشک (بارندگی ۱۰۰-۲۵۰ میلی‌متر در سال)

نیمه خشک (بارندگی ۲۵۰-۴۵۰ میلی‌متر در سال)

کمبود بارش

دو ویژگی مهم بیابان

تبخیر زیاد

انواع بیابان

بیابان‌های گرم مانند صحرای بزرگ آفریقا، لوت، تار، نامیب، عربستان و استرالیا

بیابان‌های سرد مانند ترکستان، تکل‌ماکان، گبی و پاتاگونی

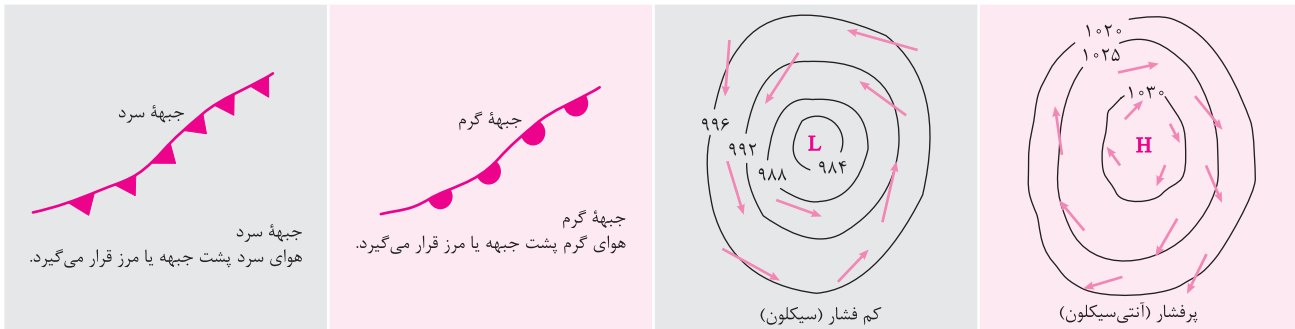
علل ایجاد بیابان‌ها

- علل ایجاد بیابان

الف) استقرار مرکز پر فشار جنب استوایی (حاره‌ای) مانند صحرای آفریقا و بیابان لوت

ب) دوری از منابع رطوبت و شکل و جهت ناهمواری‌ها مانند بیابان گبی و تکل‌ماکان

- جریان‌های آب سردی که از قطب به سمت نواحی استوایی در حرکت‌اند، صعود نکردن هوا را تشدید و تقویت می‌کنند و موجب بیابانی شدن این نواحی می‌شوند.

<p>۱</p>	<p>الف) درست یا نادرست بودن هر یک از عبارات‌های زیر را مشخص کنید.</p> <p>۱. نور خورشید عامل اصلی به وجود آمدن ویژگی‌های آب و هوایی در نواحی مختلف زمین است.</p> <p>۲. یکی از مهم‌ترین جنبه‌های هوا، جبهه استوایی است.</p> <p>۳. علت ایجاد بیابان تکه تکه ماکان و صحرای آفریقا یکی می‌باشد.</p> <p>۴. برخورد توده‌های هوا با یکدیگر، موجب ناپایداری هوا می‌شود.</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p>		
<p>۱</p>	<p>ب) عبارات‌های زیر را کامل کنید.</p> <p>۵. بیش‌ترین تغییرات آب و هوایی در لایه به وجود می‌آید.</p> <p>۶. یکی از عوامل مهم گردش عمومی هوا و تغییرات آب و هوای نواحی مختلف زمین است.</p> <p>۷. واحد اندازه‌گیری فشار هوا، است.</p> <p>۸. یکی از معروف‌ترین تقسیم‌بندی آب و هوایی، طبقه‌بندی است.</p> <p>(فرزانگان - زاهدان - دی ۱۴۰۰)</p> <p>(فرزانگان - مشهور - دی ۱۴۰۱)</p>		
<p>۱</p>	<p>پ) هر یک از عبارات‌های سمت (الف) را به عبارت مربوط به سمت (ب) متصل کنید. (یک مورد در ستون سمت (ب) اضافی است.)</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>الف</p> <p>۹. هیچ ماهی کمتر از $+18^{\circ}\text{C}$ نیست.</p> <p>۱۰. اختلاف دما زیاد است.</p> <p>۱۱. سردترین ماه زیر -3°C است.</p> <p>۱۲. سردترین ماه بین $+18^{\circ}\text{C}$ تا -3°C است.</p> </td> <td style="width: 50%; vertical-align: top;"> <p>ب</p> <p>الف) سرد</p> <p>ب) معتدل</p> <p>پ) خشک</p> <p>ت) بسیار سرد</p> <p>ث) استوایی</p> </td> </tr> </table>	<p>الف</p> <p>۹. هیچ ماهی کمتر از $+18^{\circ}\text{C}$ نیست.</p> <p>۱۰. اختلاف دما زیاد است.</p> <p>۱۱. سردترین ماه زیر -3°C است.</p> <p>۱۲. سردترین ماه بین $+18^{\circ}\text{C}$ تا -3°C است.</p>	<p>ب</p> <p>الف) سرد</p> <p>ب) معتدل</p> <p>پ) خشک</p> <p>ت) بسیار سرد</p> <p>ث) استوایی</p>
<p>الف</p> <p>۹. هیچ ماهی کمتر از $+18^{\circ}\text{C}$ نیست.</p> <p>۱۰. اختلاف دما زیاد است.</p> <p>۱۱. سردترین ماه زیر -3°C است.</p> <p>۱۲. سردترین ماه بین $+18^{\circ}\text{C}$ تا -3°C است.</p>	<p>ب</p> <p>الف) سرد</p> <p>ب) معتدل</p> <p>پ) خشک</p> <p>ت) بسیار سرد</p> <p>ث) استوایی</p>		
<p>۱</p>	<p>ت) گزینه صحیح را انتخاب کنید.</p> <p>۱۳. هواپیمایی از ارتفاع ۸۰۰۰ متری یک کشتی اقیانوس پیما در حال عبور است. دماسنج روی عرشه کشتی ۱۶ درجه را نشان می‌دهد. در این زمان دماسنج خارجی هواپیما تقریباً چه درجه‌ای بر حسب سانتی‌گراد را نشان می‌دهد؟</p> <p>(فارغ ۱۴۰۱)</p> <p>(۱) -۳۲ (۲) -۲۶ (۳) -۱۶ (۴) -۳۸</p> <p>۱۴. کدام عبارت، دلیل مناسبی را برای «وضعیت مولکول‌های هوا» در مدل ترسیم شده، بیان می‌کند؟</p> <p>(دافل ۱۴۰۰)</p> <p>(۱) نواحی قطبی در زمستان، انرژی کمتری را دریافت می‌کنند.</p> <p>(۲) میزان پراکندگی زاویه تابش خورشید بر سطح زمین، متفاوت است.</p> <p>(۳) اشعه خورشید در منطقه استوایی در طی سال عمود و نزدیک به عمود است.</p> <p>(۴) پرتوهای خورشید در عرض‌های بالای جغرافیایی، مساحت بیشتری را در برمی‌گیرند.</p> <p>۱۵. همه موارد با ویژگی‌های بیابان تصویر داده شده مغایرت دارند به جز (فارغ ۱۴۰۰)</p> <p>(۱) دوری از منابع رطوبتی</p> <p>(۲) صعود کردن هوای مرطوب</p> <p>(۳) مجاورت با مرکز پر فشار جنب حاره</p> <p>(۴) قرار داشتن در عرض جغرافیایی بالا</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> </div> </div>		

فابِل مَوْنَه

گلببرگ جامعہ شناسی (۲)

بازدھم انسانی

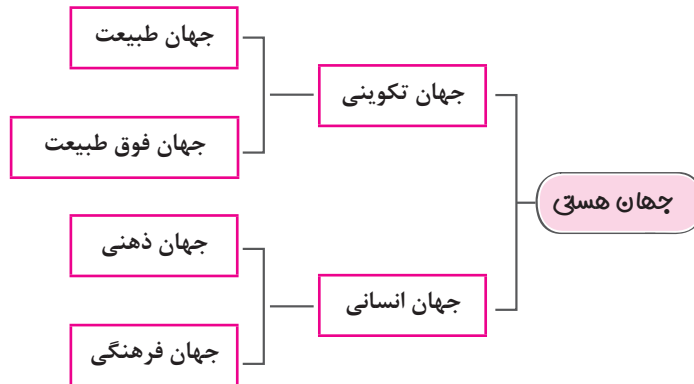
درس اول: (جهان فرهنگی)

درسنامه

درس ۱ (دریک نگاه)

پرسش‌های هستی‌شناسانه، انسان‌شناسانه و معرفت‌شناسانه - جهان - جهان انسانی - جهان ذهنی - جهان فرهنگی - جهان تکوینی - جهان طبیعت - جهان مافوق طبیعت - تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی (سه دیدگاه) - هویتی طبیعی و مادی - علوم طبیعی، علوم انسانی و علوم اجتماعی - ظرفیت‌ها و قابلیت‌ها - حکمت و خواست خداوند - رفتاری حکیمانه - زندگی و مرگ امت‌ها - تأکید بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه

- عمیق‌ترین لایه‌های هر فرهنگ **پاسخ به** بنیادی‌ترین پرسش‌های بشر
- عملکرد پرسش‌ها و پاسخ‌های بنیادی به مثابه روح یا شالوده فرهنگ و ساختن عقاید اساسی یا تصاویر بنیادی هر فرهنگ را از انسان و جهان می‌سازد.
- سه دسته اصلی پرسش‌های بنیادی:
- هستی‌شناسانه **پرسش** - آیا جهان هستی به همین جهان مادی محدود می‌شود؟
- انسان‌شناسانه **پرسش** - آیا انسان موجودی مختار و فعال است یا مجبور و منفعل؟
- معرفت‌شناسانه **پرسش** - آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟
- دسته‌بندی پدیده‌ها در مجموعه‌های بزرگ و مهم + به دلیل گستردگی و اهمیت‌شان **نماینده می‌شود** - جهان
- تقسیم‌بندی جهان هستی:

- شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها + آگاهی و عمل مشترک انسان‌ها **نماینده می‌شود** - فرهنگ
- وقتی فردی درباره موضوعی خاص می‌اندیشد، در محدوده فردی و ذهنی خود قرار دارد.
- هنگامی که اندیشه‌ای را به صورت گفتار یا نوشتار بیان کند یا براساس اندیشه و تصمیم خود با دیگران رفتار کند، ورود به جهان فرهنگی
- تناسب و هماهنگی بین دو بخش ذهنی و فرهنگی جهان انسانی:
- الف) هر فرهنگی نوع خاصی از عقاید و خصوصیات ذهنی را در افراد به وجود می‌آورد.
- ب) به همان نوع از عقاید و خصوصیات، اجازه بروز می‌دهد.
- پ) هر نوع عقیده و اخلاقی نیز فرهنگی متناسب با خود را جست‌وجو می‌کند.

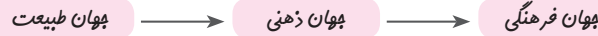
تعامل جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی

الف) دیدگاه اول:

۱. جهان تکوینی به جهان طبیعت محدود می‌شود.
۲. جهان طبیعت مهم‌تر از جهان ذهنی و جهان فرهنگی است.
۳. ذهن افراد و فرهنگ نیز هویتی طبیعی و مادی دارند.

۴. بین علوم طبیعی و علوم انسانی تفاوتی قائل نیستند.

۵. نادیده گرفتن تفاوت علوم انسانی و طبیعی ← سلب ظرفیت‌ها از علوم انسانی و اجتماعی

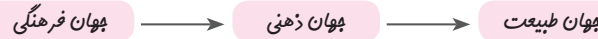
(ب) دیدگاه دوم:

۱. جهان فرهنگی مهم‌تر از جهان ذهنی و تکوینی

۲. جهان ذهنی و فردی افراد تابع فرهنگ آن‌هاست.

۳. جهان تکوینی ماده خامی است که فرهنگ‌ها و جوامع مختلف در آن دخل و تصرف می‌کنند.

۴. از دست رفتن اهمیت و استقلال جهان ذهنی و تکوینی در برابر جهان فرهنگی

(پ) دیدگاه سوم:

۱. جهان فرهنگی، جهان ذهنی و جهان تکوینی، مهم و در تعامل با یکدیگرند.

۲. از نگاه قرآن، جهان تکوینی محدود به جهان طبیعت نیست.

۳. ادراک و آگاهی نیز به انسان منحصر نمی‌شود.

۴. جهان تکوینی بر اساس حکمت و خواست خداوند سبحان، با افراد و جوامع انسانی رفتاری حکیمانه دارد.

۵. قرآن کریم برای جامعه و فرهنگ جایگاه ویژه‌ای قائل است و از زندگی و مرگ امت‌ها سخن می‌گوید.

۶. تأکید بر مسئولیت فرد در قبال فرهنگ و جامعه

نمره ۲۰

آزمون درس اول

۱

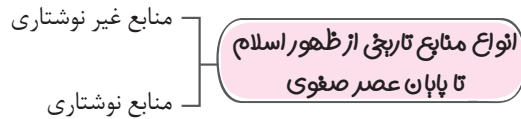
۰/۵	<p>الف) درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.</p> <p>۱. معرفت‌شناسی یعنی پرسش‌هایی از قبیل این‌که آیا تنها راه شناخت، حس و تجربه است؟</p> <p>۲. منظومه‌های بزرگ و مهم را به دلیل اهمیت‌شان، جهان می‌نامند. (دبیرستان پسرانه نمونه دولتی فرهنگ شهید شریفی - دی ۱۴۰۱)</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p>
۰/۵	<p>۳. تمامی پدیده‌های جهان هستی محصول زندگی انسان هستند.</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p>
۰/۵	<p>ب) جای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.</p> <p>۴. بخش اجتماعی جهان انسانی، را پدید می‌آورد. (دفترانه سلامت - دی ۱۴۰۱)</p> <p>۵. عقاید و ارزش‌ها مربوط به لایه‌های فرهنگ‌اند.</p> <p>۶. هر فرهنگی نوعی خاص از را در افراد پدید می‌آورد. (پسرانه علامه هلی ۲ تهران - دی ۱۴۰۱)</p> <p>۷. هر آن‌چه با اندیشه و عمل انسان پدید می‌آید مربوط به است.</p> <p>۸. از دیدگاه متفکران مسلمان، جهان طبیعت بخشی از است. (دفترانه سپهر معرفت - فرورداد ۱۴۰۱)</p> <p>۹. به ترتیب، نام دیگر جهان فردی و جهان اجتماعی است.</p>
۰/۵	<p>پ) گزینه درست را انتخاب کنید.</p> <p>۱۰. به ترتیب، از بخش اجتماعی و فردی جهان انسانی، تحت چه عناوینی یاد می‌شود؟</p> <p>(۱) جهان فرهنگی - جهان ذهنی</p> <p>(۲) جهان ذهنی - جهان فرهنگی</p> <p>(۳) جهان فرهنگی - جهان طبیعی</p> <p>(۴) جهان فرهنگی - جهان فوق طبیعی</p>
۰/۵	<p>۱۱. گروهی که، جهان عینی را به طبیعت محدود می‌کنند و آن را در برابر جهان انسانی قرار می‌دهند؛ از سه جهان سخن می‌گویند، آن‌ها کدام‌اند؟</p> <p>(دبیرستان پسرانه الهی منطقه ۱۶ تهران - فرورداد ۱۴۰۰)</p> <p>(۱) طبیعت - ذهن - هنجار</p> <p>(۲) ذهن - هنجار - باورها</p> <p>(۳) طبیعت - ذهن - فرهنگ</p> <p>(۴) فرهنگ - باور - ارزش</p>

۰/۵	(دبیرستان پسرانه حکمت شهرری - فرورد ۱۴۰۰)	۱۲. (ت) به سؤال‌های زیر، پاسخ کوتاه دهید. فرهنگ حاصل چیست؟												
۰/۵	(دبیرستان پسرانه فرهیختگان منطقه ۱۶ - دی ۱۴۰۰)	۱۳. منظور از جهان ذهنی یعنی چه؟												
۰/۵	(دبیرستان غیر دولتی سما ۲ پسران تهران - فرورد ۱۴۰۱)	۱۴. متفکران مسلمان جهان تکوینی را به چند دسته تقسیم می‌کنند؟												
۰/۵	(دفترانه گلپایگان منطقه ۲ تهران - دی ۱۴۰۰)	۱۵. چرا به بخش اجتماعی جهان انسانی، جهان فرهنگی نیز می‌گویند؟												
۰/۵		۱۶. وقتی فردی درباره مسأله‌ای خاص می‌اندیشد، در چه محدوده‌ای زندگی می‌کند؟												
۰/۵	(دفترانه شاهد تویزب منطقه ۱ تهران - دی ۱۴۰۱)	۱۷. شیوه زندگی اجتماعی انسان‌ها را چه چیزی شکل می‌دهد؟												
۱		۱۸. (ث) وصل کردنی عبارت‌های مرتبط در ستون «الف» و «ب» را به یکدیگر وصل کنید. (یک عبارت در ستون «ب» اضافی است).												
		<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 50%; text-align: center;">الف</th> <th style="width: 50%; text-align: center;">ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱. این جهان محصول زندگی انسان است.</td> <td>الف) علوم طبیعی</td> </tr> <tr> <td>۲. این بخش از جهان، هویت فرهنگی دارد.</td> <td>ب) علوم اجتماعی</td> </tr> <tr> <td>۳. این جهان پیش از انسان بوده و وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان است.</td> <td>پ) جهان تکوینی</td> </tr> <tr> <td>۴. دیدگاه اول، علوم را به این علم محدود می‌کند.</td> <td>ت) جهان انسانی</td> </tr> <tr> <td></td> <td>ث) بخش اجتماعی جهان انسانی</td> </tr> </tbody> </table>	الف	ب	۱. این جهان محصول زندگی انسان است.	الف) علوم طبیعی	۲. این بخش از جهان، هویت فرهنگی دارد.	ب) علوم اجتماعی	۳. این جهان پیش از انسان بوده و وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان است.	پ) جهان تکوینی	۴. دیدگاه اول، علوم را به این علم محدود می‌کند.	ت) جهان انسانی		ث) بخش اجتماعی جهان انسانی
الف	ب													
۱. این جهان محصول زندگی انسان است.	الف) علوم طبیعی													
۲. این بخش از جهان، هویت فرهنگی دارد.	ب) علوم اجتماعی													
۳. این جهان پیش از انسان بوده و وجود آن مستقل از خواست و اراده انسان است.	پ) جهان تکوینی													
۴. دیدگاه اول، علوم را به این علم محدود می‌کند.	ت) جهان انسانی													
	ث) بخش اجتماعی جهان انسانی													
۰/۷۵	(دبیرستان پسرانه علوی تهران - فرورد ۱۴۰۰)	۱۹. (ج) فقط نام ببرید. پرسش‌های بنیادینی که به مثابه روح یا شالوده هر فرهنگ است. (سه مورد)												
۰/۷۵		۲۰. ابعاد سه‌گانه بخش فردی جهان انسانی:												
۱/۵	(دفترانه فرزادگان منطقه ۲ تهران - فرورد ۱۴۰۱)	۲۱. راه‌های ورود یک اندیشه فردی به حوزه فرهنگ (سه مورد):												
۱	(دفترانه رفاه شرق منطقه ۳ تهران - دی ۱۴۰۱)	۲۲. (چ) تعریف کنید. فرهنگ:												
۱/۵	(سلام ۴ دفترانه رسالت - دی ۱۴۰۱)	۲۳. (ح) به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید. در آیات سوره‌های زیر، تعامل فعال جهان تکوینی با جهان فرهنگی را مشخص کنید. الف) آیه ۴۱ سوره روم: ب) آیه ۹۶ سوره اعراف: پ) آیه ۲۷۶ سوره بقره:												
۱	(دبیرستان پسرانه نمونه دولتی فرهنگ شهید شریفی - فرورد ۱۴۰۱)	۲۴. جهان ذهنی با جهان فرهنگی چه رابطه‌ای دارند؟												
۱		۲۵. دیدگاه اول در مورد تعامل‌های جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی را به اختصار توضیح دهید.												
۱		۲۶. وضعیت امروزی محیط زیست، محصول چه باورهایی درباره انسان و طبیعت است؟												
۱		۲۷. دیدگاه دوم در مورد تعامل‌های جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی را به اختصار توضیح دهید.												
۱	(دبیرستان پسرانه رهیار منطقه ۵ تهران - دی ۱۴۰۱)	۲۸. دیدگاه سوم در مورد تعامل‌های جهان‌های ذهنی، فرهنگی و تکوینی را به اختصار توضیح دهید. (به همراه نگاه قرآن به این تعامل سه گانه)												

فابل مونه
گلببرگ تاريخ (۲)
بازدهم انسانی

درس اول: (منابع پژوهش در تاریخ اسلام و ایران دوران اسلامی)

درسنامه

۱. منابع غیر نوشتاری

انواع	نمونه‌ها	اهمیت و ویژگی‌ها
محوطه‌ها و بناهای تاریخی	مکان‌ها غار حرا، کوه احد، دشت چالدران و...	■ بستر وقوع یک رویداد تاریخی هستند.
	آثار و بناها آثار ساختمانی و معماری: میدان نقش جهان، مسجد گوهرشاد، کاخ‌ها، قلعه‌ها، زیارتگاه‌ها، مساجد، معابد، روستاها و شهرهای قدیمی و...	■ از مهم‌ترین منابع و مراجع پژوهش درباره گذشته‌های دور و نزدیک ■ کمک به مورخان برای فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها
ابزارها و وسایل دست ساخته انسان	پوشاک، جواهرات، ابزارهای کشاورزی، ظروف، اشیای هنری، جنگ‌افزارها، وسایل خانگی و...	■ از منابع موثق محسوب می‌شوند. ■ نوع فرهنگ، عقاید و آداب و رسوم پیشینیان را نشان می‌دهند. ■ در قلمرو دانش‌هایی چون باستان‌شناسی، معماری و هنر بررسی می‌شوند. ■ اطلاعات بسیار مفیدی برای بازآفرینی گذشته در اختیار مورخان می‌گذارند.
آثار شفاهی	افسانه‌ها و اساطیر اقوام خاطرات شفاهی انواع ادبیات عامیانه: شعر، لطیفه، داستان تاریخی ...	■ به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های مختلف اجتماعی کمک می‌کند.

۲. منابع نوشتاری:

کتاب‌های تاریخی، سفرنامه‌ها، نوشته‌های جغرافیایی، ادبیات و متون ادبی، سیاست‌نامه‌ها و اندرزنامه‌ها و سایر نوشته‌ها

الف) کتاب‌های تاریخی:

ویژگی‌ها	تاریخ‌های عمومی
■ آغاز: قرن سوم هجری، تداوم: اواخر عصر قاجار ■ تاریخ جهان: آفرینش عالم تا شرح زندگی حضرت آدم و دیگر پیامبران ■ تاریخ اساطیری ایران: از کیومرث تا پایان دوره ساسانیان ■ تاریخ اسلام و سلسله‌های ایرانی: تا زمان حیات مؤلف	
نمونه	تاریخ‌های محلی
تاریخ طبری تألیف محمدبن جریر طبری	۱. ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی ۲. بیان ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی ۳. نگارش زندگی‌نامه مفاخر و مشاهیر محلی
نمونه	تاریخ سیستان از مؤلف ناشناخته

تاریخ‌های سلسله‌ای	ویژگی‌ها	■ ثبت و ضبط رویدادهای دوران فرمانروایان بزرگ و کوچک توسط ادیبان و دانشمندان ■ پیوستگی با تاریخ‌نویسی محلی به دلیل گسترش در میان سلسله‌های محلی
	نمونه	تاریخ بیهقی در موضوع تاریخ غزنویان، اثر ابوالفضل بیهقی
تک‌نگاری	ویژگی‌ها	■ از دوره تیموریان به بعد مرسوم شد. ■ توصیف، ثبت و ضبط تاریخ زندگی فرمانروا به صورت متمرکز و ویژه
	نمونه	عجائب المقدور فی نوائب تیمور تألیف ابن عربشاه
تاریخ‌های منظوم	ویژگی	■ در دوره مغولان رواج و رونق پیدا کرد.
	نمونه	شاهنامه فردوسی

۳. سایر منابع نوشتاری:

نمونه‌ها	اطلاعاتی که ارائه می‌دهند.	منبع
سفرنامه ناصر خسرو سیاحتنامه شاردن	تاریخ اجتماعی و فرهنگی و جغرافیای تاریخی سرزمین‌ها	سفرنامه‌ها
المسالک و الممالک ابن خرداد به	آداب و رسوم، فرهنگ، نوع معیشت، وضعیت اقتصادی و نظامی، ادیان و اعتقادات، سرحدات و مرزهای سرزمین‌ها و حکومت‌های محلی و...	نوشته‌های جغرافیایی
قصیده‌نامه اهل خراسان (انوری) بوستان و گلستان سعدی دیوان حافظ	اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و عقاید دینی و فلسفی رایج در هر عصر	ادبیات و متون ادبی
سیاست‌نامه خواجه نظام‌الملک توسی قابوس‌نامه عنصرالمعالی	شیوه کشورداری، مناسبات حکومت و مردم و تشکیلات و نهادهای اداری، اقتصادی، نظامی و فرهنگی اخلاق کشورداری، مناسبات اخلاقی فرمانروا و مردم	سیاست‌نامه‌ها اندرزنامه‌ها
نوشته‌های روی سکه‌ها، متون تقویمی و گاه‌شماری، متون فلسفی، کلامی و اخلاقی، معاهدات سیاسی، منشآت و...	اوضاع سیاسی، اجتماعی، مذهبی، اقتصادی و هنری سلسله‌های حکومتی تبیین اوضاع علمی دوره‌های تاریخی و...	سایر نوشته‌ها

۱. درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.

- (الف) اندرزنامه‌ها بیشتر حاوی موضوعاتی درباره شیوه کشورداری و مناسبات حکومت و مردم‌اند. (زبیهان - ۱۳۹۹) درست نادرست
- (ب) معابد و خانقاه‌ها از منابع غیر نوشتاری محسوب می‌شوند. (شاهد - ۱۳۹۹) درست نادرست
- (ج) از معروف‌ترین آثار تاریخ سلسله‌ای می‌توان به تاریخ سیستان اشاره کرد. (فرزادگان - ۱۳۹۹) درست نادرست
- (د) ابزار و وسایل دست‌ساخته انسان کمک زیادی به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های اجتماعی و طبقات مختلف مردم در ادوار مختلف دارد. (سرای دانش - ۱۴۰۰) درست نادرست
- (ه) تاریخ بیهقی اثر ابوالفضل بیهقی در مورد تاریخ سلجوقیان است. (رضوان - ۱۳۹۸) درست نادرست
- (و) تاریخ‌نگاری به شیوه تک‌نگاری از دوره غزنویان به بعد مرسوم شد. درست نادرست

<p>۱/۲۵</p> <p>(فرزادگان همدان - ۱۴۰۰) (ماندگار ابریز - ۱۳۹۸) (سلمان فارسی - ۹۸)</p>	<p>۲. جای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.</p> <p>(الف) کتاب‌هایی با عنوان مشترک تألیف نویسندگان مختلف از جمله ابن خردادبه است. (ب) کتاب تاریخ بیهقی از مشهورترین تاریخ‌های است. (ج) نگارش تاریخ‌های عمومی در ایران از قرن سوم هجری آغاز شد و تا پایان عصر ادامه داشت. (د) سرودن منظومه‌های حماسی و تاریخی در دوره رواج و رونق بسیاری پیدا کرد. (هـ) از نمونه‌های مشهور می‌توان به قابوسنامه عنصرالمعالی اشاره کرد.</p>	<p>۲</p>				
<p>۱/۲۵</p> <p>(فرزادگان قم - ۱۴۰۰) (ماندگار ابریز - ۱۳۹۸) (زندان - ۱۳۹۹) (شاهد - ۱۳۹۹) (فرزادگان - ۱۳۹۹)</p>	<p>۳. پاسخ درست را انتخاب کنید.</p> <p>(الف) «تاریخ بیهقی» اثر ابوالفضل بیهقی در تاریخ از مشهورترین تاریخ است. (۱) غزنویان - سلسله‌ای (۲) غزنویان - محلی (۳) سلجوقیان - سلسله‌ای (۴) سلجوقیان - محلی (ب) کدام دسته از منابع غیر نوشتاری به شناخت فرهنگ، آداب و رسوم و سنت‌های اجتماعی کمک می‌کند؟ (۱) ابزارها و دست‌ساخته‌ها (۲) محوطه‌های تاریخی (۳) آثار شفاهی (۴) بناهای تاریخی (ج) در کدام یک از گزینه‌های زیر اطلاعات مفیدی از زندگی اجتماعی مردم ایران نسبت به دیگر منابع ارائه شده است؟ (۱) تاریخ عمومی (۲) تاریخ‌های محلی (۳) ادبیات و متون ادبی (۴) سفرنامه‌ها (د) از مشهورترین و معروف‌ترین کتاب‌های تاریخ سلسله‌ای است: (۱) بیهقی (۲) فتوح‌البلدان (۳) قابوس‌نامه (۴) طبری (هـ) کدام گزینه نمونه‌ای از آثار انتقادی اوضاع اجتماعی و سیاسی زمانه می‌باشد؟ (۱) جامع‌التواریخ (۲) قصیده‌نامه اهل خراسان (۳) فتوحات شاهی (۴) عالم‌آرای عباسی</p>	<p>۳</p>				
<p>۲</p>	<p>۴. عبارت‌های مرتبط را به هم وصل کنید.</p> <p>(الف) با توجه به جدول سمت راست، گزینه‌های صحیح را از جدول سمت چپ انتخاب نموده و در جدول سمت راست بنویسید. یک مورد اضافی است.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: top;"> <p>ب</p> <p>۱. تاریخ بیهقی ۲. عجایب‌المقدور فی نوائب تیمور ۳. تاریخ سیستان ۴. تاریخ طبری ۵. انساب‌الاشراف</p> </td> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: top;"> <p>الف</p> <p>(الف) از مهم‌ترین و مشهورترین تاریخ عمومی (ب) از معروف‌ترین آثار تاریخ محلی (ج) از مشهورترین تک‌نگاری‌ها (د) از برجسته‌ترین تاریخ‌های سلسله‌ای</p> </td> </tr> </table> <p>(ب) در داخل ستون سمت راست، حرف مربوط به ستون سمت چپ را که با آن ارتباط دارد، داخل پرانتز بنویسید. در سمت چپ یک مورد اضافی است.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: top;"> <p>ب</p> <p>الف) تاریخ محلی ب) تاریخ عمومی ج) تاریخ سلسله‌ای د) تاریخ منظوم هـ) نوشته‌های جغرافیایی</p> </td> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: top;"> <p>الف</p> <p>۱. کتاب تاریخ طبری () ۲. المسالک و الممالک () ۳. تاریخ بیهقی () ۴. شاهنامه ()</p> </td> </tr> </table>	<p>ب</p> <p>۱. تاریخ بیهقی ۲. عجایب‌المقدور فی نوائب تیمور ۳. تاریخ سیستان ۴. تاریخ طبری ۵. انساب‌الاشراف</p>	<p>الف</p> <p>(الف) از مهم‌ترین و مشهورترین تاریخ عمومی (ب) از معروف‌ترین آثار تاریخ محلی (ج) از مشهورترین تک‌نگاری‌ها (د) از برجسته‌ترین تاریخ‌های سلسله‌ای</p>	<p>ب</p> <p>الف) تاریخ محلی ب) تاریخ عمومی ج) تاریخ سلسله‌ای د) تاریخ منظوم هـ) نوشته‌های جغرافیایی</p>	<p>الف</p> <p>۱. کتاب تاریخ طبری () ۲. المسالک و الممالک () ۳. تاریخ بیهقی () ۴. شاهنامه ()</p>	<p>۴</p>
<p>ب</p> <p>۱. تاریخ بیهقی ۲. عجایب‌المقدور فی نوائب تیمور ۳. تاریخ سیستان ۴. تاریخ طبری ۵. انساب‌الاشراف</p>	<p>الف</p> <p>(الف) از مهم‌ترین و مشهورترین تاریخ عمومی (ب) از معروف‌ترین آثار تاریخ محلی (ج) از مشهورترین تک‌نگاری‌ها (د) از برجسته‌ترین تاریخ‌های سلسله‌ای</p>					
<p>ب</p> <p>الف) تاریخ محلی ب) تاریخ عمومی ج) تاریخ سلسله‌ای د) تاریخ منظوم هـ) نوشته‌های جغرافیایی</p>	<p>الف</p> <p>۱. کتاب تاریخ طبری () ۲. المسالک و الممالک () ۳. تاریخ بیهقی () ۴. شاهنامه ()</p>					
<p>۴/۵</p> <p>(بشری - ۱۳۹۹)</p>	<p>۵. به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>(الف) منابع پژوهش تاریخ ایران دوره اسلامی تا پایان عصر صفویه را نام ببرید. (ب) کدام منابع غیر نوشتاری به مورخان، برای فهم عمیق‌تر و بازسازی دقیق‌تر گذشته‌ها کمک می‌کنند؟ (ج) «افسانه‌ها و اساطیر» جزو کدام نوع از منابع غیر نوشتاری محسوب می‌شوند؟ (د) کدام یک از منابع غیر نوشتاری، اطلاعات بسیار مفیدی برای بازآفرینی گذشته، در اختیار مورخان می‌گذارند؟ (هـ) مورخان تاریخ‌های عمومی، نگارش تاریخ اساطیری ایران را از چه کسی آغاز و به کدام دوره ختم می‌کردند؟ (و) در کدام نوع تاریخ‌نگاری، تاریخ زندگی فرمانروا به صورت متمرکز و ویژه توصیف و ثبت و ضبط می‌شود؟ (ز) «عجائب‌المقدور فی نوائب تیمور» جزو کدام نوع تاریخ‌نگاری محسوب می‌شود و مؤلف آن چه کسی است؟</p>	<p>۵</p>				

فابیل مَونَه
گلبیرگ روانشناسی
بازدهم انسانی

درس چهارم: حافظه و علل فراموشی

درسنامه

مقدمه
حافظه

- یکی از شگفت‌آورترین پدیده‌های شناختی انسان است.
- تصورات و ادراکات قبلی ما در آن ذخیره می‌شود.
- ابزاری جهت گذر از شناخت پایه (مثل توجه و ادراک) و ورود به شناخت عالی یعنی تفکر می‌باشد.
- اگر حافظه شکل نگیرد، تفکری هم نخواهد بود.
- اطلاعاتی که قبلاً به وسیله توجه و ادراک دریافت کرده‌ایم در حافظه ذخیره می‌شوند.

مراحل حافظه

مرحله	تعریف و توضیح	مثال
۱. رمزگردانی	تعریف: رمزگردانی یعنی سپردن به حافظه - تبدیل اطلاعات به رمز قابل قبول	
	انواع رمزگردانی	شنیداری: به خاطر سپردن یک عدد با چشم‌های بسته و صرفاً با شنیدن عدد (براساس صدای محرک) دیداری: بخاطر سپردن شماره تلفن صرفاً با نگاه کردن به آن شماره (براساس تصویر محرک) معنایی: تشبیه یک شماره تلفن به تاریخ دو واقعه مهم تاریخی
	رمزگردانی در کودکان	رمزگردانی به صورت جزء به جزء (شامل جزئیات یک موضوع است) امکان خطا در آن بیشتر است و به همین دلیل به حافظه کودکان نمی‌توان اعتماد کرد.
رمزگردانی در بزرگسالان	رمزگردانی به صورت خلاصه و کلی (شامل کلیات یک موضوع است). امکان خطا در آن کمتر است.	بزرگسال در توصیف سفر خود می‌گوید: خوش گذشت آب و هوا خوب بود و همه چیز روی برنامه بود فقط در راه برگشت کمی به ترافیک خوردیم.
۲. ذخیره‌سازی (اندوزش)	تعریف: ذخیره‌سازی یعنی اندوزش و نگهداری اطلاعات در حافظه برای مدت زمان معین	
	زمان ذخیره‌سازی اطلاعات متفاوت است و همه اطلاعات در دوره زمانی یکسان ذخیره نمی‌شوند. براساس زمان ذخیره‌سازی می‌توان خاطرات را درجه‌بندی کرد.	بعضی خاطرات مربوط به سال‌های اول عمر ماست. بعضی خاطرات مربوط به چند سال یا چند ماه گذشته بعضی خاطرات مربوط به چند ساعت پیش است.
۳. بازیابی	تعریف: بازیابی یعنی بیرون کشیدن و فراخوانی اطلاعات از حافظه و به خاطر آوردن اطلاعات ذخیره شده	
	برای داشتن یک حافظه قوی فقط رمزگردانی و ذخیره‌سازی قوی کافی نیستند و اگر چیزی را بخاطر نیاوریم ممکن است به این دلیل باشد که ما قادر به بازیابی آن نیستیم بازیابی اطلاعات به نشانه‌های آن اطلاعات وابسته است. هر چه نشانی و سرخ بیشتری داشته باشیم بازیابی بهتر انجام می‌شود. در پدیده نوک زبانی گفتن اولین کلمه یکی از نشانه‌های مرتبط به آن بوده است.	دانش‌آموزی که در یک امتحان در پاسخ به سؤال دچار مشکل شده و می‌گوید پاسخ سؤال نوک زبانه است ولی نمی‌توانم بگویم و با شنیدن اولین کلمه پاسخ سؤال را به یاد می‌آورد. (پدیده نوک زبانی)

انواع حافظه

تقسیم‌بندی‌های متفاوتی از حافظه صورت گرفته است.

حافظه را به سه نوع طبقه‌بندی کردند: (۱) حافظه حسی (۲) حافظه کوتاه مدت و کاری (۳) حافظه بلندمدت

حافظه بلندمدت	حافظه کوتاه‌مدت	حافظه حسی	
عمدتاً معنایی	رمزگردانی حسی همراه با توجه، اطلاعات در صورت توجه از حافظه حسی به حافظه کوتاه‌مدت انتقال می‌یابد.	رمزگردانی حسی اطلاعات از طریق گیرنده‌های حسی دریافت می‌شود و در حافظه حسی ذخیره می‌شود.	نوع رمزگردانی
نامحدود	۷±۲ ماده، یعنی ۵ تا ۹ لغت (فراخوانی ارقام)	نامحدود	گنجایش
از چند دقیقه تا آخر عمر	از چند ثانیه تا چند دقیقه معتبر است. (حداکثر چند دقیقه)	حدود نیم ثانیه زیرا مدت ذخیره ردهای حسی کم‌تر از یک ثانیه است.	زمان بازیابی
_____	در صورت «بازگویی و تمرین» اطلاعات از حافظه کوتاه‌مدت به بلندمدت انتقال می‌یابد.	اطلاعات در صورت توجه از حافظه حسی به حافظه کوتاه‌مدت انتقال می‌یابد.	روش انتقال به مرحله بعد
گذشت زمان - تداخل اطلاعات - عوامل عاطفی - عدم رمزگردانی - مشکلات مربوط به نشانه‌های بازیابی	گذشت زمان یا جایگزینی مواد اطلاعاتی با موارد جدید	ما در لحظه تحت تأثیر محرک‌های حسی فراوانی قرار داریم که درک همه آنها غیرممکن است پس در صورت عدم توجه به بعضی محرک‌ها این اطلاعات از بین می‌رود.	علت از بین رفتن اطلاعات
در آزمایش مربوط به لغات اگر ۱۰ دقیقه به فرد فرصت دهیم تا هر چه می‌تواند آن لغات را تکرار کند و بعد از ۱۰ دقیقه تعداد لغات قابل یادآوری را بازگو کند تعداد لغات بازگو شده بیشتر از قبل خواهد بود.	آزمایش یادآوری لغات: ۲۰ لغت در نظر گرفته شده و برای فرد خوانده می‌شود سپس از او خواسته می‌شود هر تعداد کلمه که در ذهن دارد را بازگو کند.	با انگشت اشاره خود روی بازوی خودتان یک فشار کوچک وارد کنید و سپس انگشت خود را بردارید با اینکه انگشتتان را برداشتید ولی فشاری که ایجاد کرده‌اید برای مدت بسیار کوتاهی (حدود نیم ثانیه) احساس می‌کنید در حالی که دیگر محرکی وجود ندارد.	مثال

حافظه کاری

حافظه کاری علاوه بر ذخیره‌سازی کوتاه‌مدت کمک خوبی برای تفکر است.

حافظه کاری نقش مهمی در تفکر دارد و مثل یک تخته سیاه است که ذهن محاسباتش را بر روی آن انجام می‌دهد.

گنجایش یا ظرفیت ذخیره‌سازی و زمان بازیابی اطلاعات برخلاف حافظه کوتاه‌مدت می‌تواند بیشتر باشد زیرا حافظه کاری هم تحت تأثیر زمان و هم تابع میزان استفاده ما است.

حافظه کاری دو کارکرد مهم دارد:

۱. مطالبی را که به مدت کوتاهی لازم داریم ذخیره می‌کند.
۲. فضای کار را برای فعالیت جاری ذهن فراهم می‌کند.

بنابراین حافظه کوتاه‌مدت بخشی از حافظه کاری است.

مثال برای حافظه کاری فهرستی از ارقام برای شما خوانده می‌شود و شما می‌بایست آن‌ها را به طور معکوس بازگو کنید.

انواع حافظه با توجه به نوع اطلاعات

معنایی: دانش عمومی در آن ذخیره می‌شود و شامل اطلاعاتی است که بین همه افراد مشترک است (پایتخت کشورها، تاریخ، ضرب‌المثل‌ها) رویدادی: تجربه مشخصی که به زمان و مکان مشخصی مربوط می‌شود یعنی مربوط به حوادث، خاطرات و رویدادهای شخصی است به طور مثال وقتی به پرسش «دیروز همین ساعت کجا بودید؟» پاسخ دهید، از حافظه رویدادی خود استفاده کرده‌اید.

کلمه

بعضی از انواع مطالب برای برخی افراد رویدادی و برای برخی افراد معنایی است مثلاً پاسخ به این که «در عملیات فتح‌المبین چه مناطقی از کشور عزیز ما آزاد شد؟» برای افرادی که در این واقعه حضور داشتند حافظه رویدادی و برای سایر افراد معنایی محسوب می‌شود.

حواستون باشه! ذهن ما هر مفهوم جدیدی را با مفاهیم دیگر مرتبط می‌کند و معانی کلمات به صورت پیاپی و در ارتباط با سایر معانی شکل می‌گیرند که به آن شبکه سلسله مراتبی می‌گویند که به نوعی بیانگر سازمان‌دهی مفهومی و ساختاری می‌باشد.

خطاهای حافظه

۱. حذف کردن: در این خطا، فرد بخش‌هایی از خاطرات سپرده شده را فراموش می‌کند.

ما تمایل نداریم اطلاعات گذشته را فراموش کنیم ولی فراموشی خاطرات آزاددهنده نعمت بزرگی است.

۲. اضافه کردن: برخی افراد در یادآوری اطلاعات گذشته، به تحریف خاطرات یا افسانه بافی روی می‌آورند.

حافظه کاذب: بازشناسی و یادآوری غیر واقعی رویدادی که اتفاق نیفتاده است.

مثال

در محاکم قضایی که از حافظه شاهدان عینی حادثه برای جمع‌آوری مستندات وقوع جرم استفاده می‌شود به دلیل خطای اضافه کردن احتمال شکل‌گیری حافظه کاذب وجود دارد.

عوامل مؤثر در ایجاد فراموشی (حذف کردن اطلاعات)																
عامل فراموشی	توضیح	نمودار - مثال														
گذشت زمان	<p>■ یکی از عوامل مؤثر بر ایجاد فراموشی، گذشت زمان است</p> <p>ابینگهوس در این خصوص آزمایش جالبی انجام داد، او مجموعه‌ای از واژگان بی‌معنا (مثل داک، وود و...) را حفظ کرد و بعد سعی کرد آن‌ها را به یاد بیاورد. آزمایش او دو نتیجه در برداشت:</p> <p>۱. با گذشت زمان بعضی از واژگان فراموش شدند.</p> <p>۲. بیشترین مقدار فراموشی در ساعات نخست بعد از یادگیری صورت می‌گیرد طوری که بعد از گذشت ۱ ساعت تقریباً نیمی از مطالب حافظه فراموش می‌شود.</p> <p>بهترین شیوه کنترل اثر گذشت زمان مرور اطلاعات در زمان مناسب است.</p>	<p>نمودار اثر گذشت زمان بر فراموشی</p> <table border="1"> <caption>داده‌های نمودار اثر گذشت زمان بر فراموشی</caption> <thead> <tr> <th>گذشت زمان (ساعت)</th> <th>درصد صورتحقیقی یا ذخیره سازی (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱</td> <td>۱۰۰</td> </tr> <tr> <td>۸</td> <td>۴۰</td> </tr> <tr> <td>۲۴</td> <td>۳۰</td> </tr> <tr> <td>۴۸</td> <td>۲۵</td> </tr> <tr> <td>۱۲۰</td> <td>۲۵</td> </tr> <tr> <td>۷۴۴</td> <td>۱۰</td> </tr> </tbody> </table>	گذشت زمان (ساعت)	درصد صورتحقیقی یا ذخیره سازی (%)	۱	۱۰۰	۸	۴۰	۲۴	۳۰	۴۸	۲۵	۱۲۰	۲۵	۷۴۴	۱۰
گذشت زمان (ساعت)	درصد صورتحقیقی یا ذخیره سازی (%)															
۱	۱۰۰															
۸	۴۰															
۲۴	۳۰															
۴۸	۲۵															
۱۲۰	۲۵															
۷۴۴	۱۰															
تداخل اطلاعات	وقتی اطلاعات جدید با اطلاعات قبلی تداخل می‌کند عملکرد حافظه تضعیف می‌شود.	مادری که چند فرزند داره و فرزندان او پشت سر هم درخواست‌هاشون رو مطرح می‌کنن دچار تداخل اطلاعات می‌شه و درخواست فرزند اول رو فراموش می‌کنه.														
عوامل عاطفی	<p>احساسات و عواطف ما در فراموشی اطلاعات نقش دارند:</p> <p>عواطف مثبت: مانند علاقه‌مندی به موضوع باعث فراموشی کمتر می‌شود.</p> <p>عواطف منفی: مانند استرس و ترس موجب فراموشی بیشتر می‌شود.</p>	احسان به دلیل اینکه از درس ریاضی بدش میاد گاهی تاریخ آزمون‌های کلاس ریاضی رو فراموش می‌کنه (اثر منفی) در حالی که هیچوقت تاریخ بازی‌های دربی رو فراموش نمی‌کنه (اثر مثبت)														
عدم رمزگردانی	بسیاری از فراموشی‌ها در عمل ناشی از کم توجهی و نبود رمزگردانی است.	حسین نمی‌تواند رنگ چشم فروشنده‌ای که از او خرید کرده را بگوید چون اصلاً به چشمان او توجه نکرده است.														
مشکلات مربوط به نشانه‌های بازایی	<p>بازیابی اطلاعات از حافظه تابع تعداد نشانه‌های آن است</p> <p>بسیاری از افراد نشانه‌های کافی و درست برای بازیابی اطلاعات از حافظه ندارند. این نشانه‌ها را می‌توان به دو گروه تقسیم کرد:</p> <p>■ نشانه‌های درونی: منظور نشانه‌های معنایی است.</p> <p>■ نشانه‌های بیرونی: منظور نشانه‌های حسی یا غیر معنایی است.</p> <p>نکته: برای بازیابی اطلاعات، نشانه‌های درونی کارآمدتر از بیرونی هستند.</p>	با شنیدن آهنگی که همزمان با تیتراژ پایانی یه سریال پخش میشه به یاد اون سریال میفتین (نشانه بیرونی) تا صحبت از سخت‌گیری و بد اخلاقی می‌شه به یاد یکی از معلماتون می‌افتید که این ویژگی رو داره (بین سخت‌گیری و معلم مورد نظر ارتباط معنایی وجود داره) (نشانه درونی)														

فابن مونه
گلیبرگ فلسفه (۱)
بازدهم انسانی

درس سوم: (فلسفه و زندگی)

درسنامه

ما و باورهای ما در زندگی

<p>۱. هر یک از ما باورهایی دربارهٔ جهان، انسان، مرگ، عدالت، زیبایی و نظایر آن داریم.</p> <p>۲. باورهای ما گاه با باورهای دیگران «یکسان» و گاهی هم «متفاوت و مختلف» است.</p>	<p>۳. ما براساس باورهایمان (الف) زندگی می‌کنیم. (ب) تصمیم می‌گیریم. (ج) عمل می‌نماییم.</p> <p>۴. شاید دلایل برخی از باورهای خود را بدانیم و برای برخی هم دلیلی نداشته باشیم، بلکه صرفاً طبق عادت آن‌ها را قبول کرده باشیم.</p>
---	--

انسان‌هایی اهل تفکر فلسفی هستند که فارغ از اشتغالات روزانه:

- ۱. دربارهٔ باورهای خود و ریشهٔ آن‌ها و چرایی قبول آن‌ها می‌اندیشند.
- ۲. می‌کوشند بیان‌های فکری خود را در چارچوب عقل و منطق قرار دهند.

اندیشیدن فیلسوفانه یعنی:

- ۱. تأمل کردن در باورهای مربوط به زندگی
- ۲. آموختن چرایی باورها و یافتن دلایل درستی یا نادرستی آن.
- ۳. پذیرفتن باورهای درست و کنار گذاشتن باورهای نادرست.

- ۱. ساختن بنیان‌های فکری
- ۲. به آزاداندیشی می‌رسیم.
- ۳. شخصیتی مستقل کسب می‌کنیم.

نتایج فیلسوفانه اندیشیدن

باورها هستند که:

- ۱. فلسفه ما را می‌سازند.
- ۲. نقش تعیین‌کننده‌ای در انتخاب اهداف دارند.

فلسفه هر کس معنادهنده به زندگی اوست.

کلامه

مردم از لحاظ دیدگاه فلسفی به سه گروه تقسیم می‌شوند.

۱. دنباله‌رو دیگران در انتخاب هدف	۲. برگزینندهٔ هدف قابل قبول براساس اندیشهٔ خود	۳. داشتن نگرش نادرست و به خطا رفته در انتخاب هدف
<ul style="list-style-type: none"> - کم‌تر به مسائل بنیادی، مثل حقیقت انسان و جهان می‌اندیشند. - در انتخاب هدف دقت چندانی ندارند. - بیشتر دنباله‌رو دیگران‌اند. 	<ul style="list-style-type: none"> - به مسائل بنیادی می‌اندیشند. - در بسیاری موارد به دانش درست می‌رسند. - هدف قابل قبولی برای زندگی دارند. - و زندگی آن‌ها معنای درستی دارد. 	<ul style="list-style-type: none"> - نگرشی نادرست دارند. - در انتخاب هدف به خطا رفته‌اند. - زندگی‌شان معنی درستی نگرفته است.

برخی فواید تفکر فلسفی

فواید تفکر فلسفی عبارتند از

- ۱. دوری از مغالطه‌ها
- ۲. استقلال در اندیشه
- ۳. رهایی از عادت‌های غیرمنطقی

۱. دوری از مغالطه‌ها:

- از فواید آموختن منطق تشخیص مغالطه‌ها است.
- فلسفه از منطق کمک می‌گیرد تا اندیشه‌های فلسفی درست از تفکرات غلط تشخیص داده شود.
- فیلسوفان می‌کوشند با کاستن از مغالطه‌ها به دو هدف برسند:
- ۱. فهم درستی از حقایق چه در عالم هستی و چه در مسائل بنیادی زندگی ارائه دهند.
- ۲. می‌کوشند نمونه‌هایی از مغالطه‌های فلسفی را جهت عبرت گرفتن دیگران بیان کنند.
- ۳. استقلال در اندیشه:

ویژگی‌های فیلسوف واقعی

- ۱. هیچ سخنی را بدون دلیل نمی‌پذیرد.
- ۲. عقیده‌اش را بر پایهٔ خیالات، تبلیغات و تعصب بنا نمی‌کند.
- ۳. دربارهٔ استدلال‌ها می‌اندیشد و اگر به درستی آن پی ببرد، می‌پذیرد.

فرق فیلسوف با دگبران

- ۱. فیلسوف دربارهٔ مسائل مهم (خدا، آزادی، اختیار و...) به نحو جدی فکر می‌کند.
- ۲. با روش درست وارد این قبیل مسائل می‌شود و پاسخ می‌دهد.
- ۳. او تابع برهان و استدلال است نه افراد و اشخاص

۳. رهایی از عادت‌های غیر منطقی

در بسیاری از مواقع افراد یک جامعه افکار و عقایدی را می‌پذیرند که پشتوانهٔ عقلی و منطقی محکمی ندارند بلکه: بر اثر مرور زمان و یا انتقال از نسلی به نسل بعد به صورت یک عادت در آمده است و اکثر افراد جامعه بدون دلیل آن‌ها را پذیرفته‌اند. وظایف افراد متفکر و اندیشمند، نسبت به افکار و عقایدی که پشتوانه عقلی و منطقی ندارند:

الف) این قبیل افکار را مورد نقد و ارزیابی قرار می‌دهند.
 ب) اگر منطبق با عقل و استدلال نبود، آن‌ها را نمی‌پذیرند.
 ج) تلاش می‌کنند سایر مردم را نیز به باطل بودن آن افکار آگاه کنند.
 عکس‌العمل مردم در برابر نظرات مخالف افراد متفکر و اندیشمند:

الف) در ابتدا مردم سخنان این متفکران را نمی‌پذیرند و حتی دیدگاه آن متفکران را باطل و انحرافی می‌نامند.
 ب) استقامت و پایداری متفکران حق طلب و دلسوز بالاخره مؤثر واقع می‌شود و باطل بودن آن افکار و عقاید با درخشش حقیقت، به تدریج نمایان می‌گردد و بسیاری از مردم عقاید باطل خود را کنار می‌گذارند و به حقیقت روی می‌آورند.

مثالی برای استقلال در اندیشه و رهایی از عادات

افلاطون و تمثیل او

- او از بزرگترین فیلسوفان تاریخ است.
- تمثیلی دارد که به «تمثیل غار» مشهور است.
- او در این تمثیل می‌خواهد نشان دهد که چگونه فلسفه، انسان را به سمت آزادی حقیقی هدایت می‌کند.
- افلاطون این تمثیل را در کتاب جمهوری آورده است.

نمادهای تمثیل غار	
زندان غار	عالم محسوسات یا عالم طبیعت
خورشید بیرون غار	نیروی عقل و حقیقت
اشیای بیرون غار	عالم مُثُل و موجودات واقعی (عالم حقیقت)
زندانی در بند	کسانی که براساس عادت‌ها زندگی می‌کنند.
سایه‌ها	موجودات غیر واقعی که توسط زندانیان واقعی پنداشته می‌شدند.
پرتو آتش	پرتو دانش و حقیقت
افراد بیرون آمده از غار	جویندگان دانایی و دانش

خلاصه‌ای از تمثیل غار

- نمایش گرفتاری انسان در غار عادت‌ها، تعصب‌ها و نادانی‌ها
- رهایی از غار و رسیدن به روشنایی برای کسی که در غار نشسته و زنجیر بر دست و پا دارد بسیار سخت خواهد بود.
- او به اطرافیان می‌گوید (پس از بازگشت مجدد به غار) این سایه‌ها حقیقی نیستند.
- همه حرف او را خنده‌دار خواهند یافت.
- آنان به یکدیگر می‌گویند او از غار بیرون رفت و با خراب شدن و از دست دادن بینایی‌اش برگشت.

۲۰ شماره

آزمون درس سوم

۳

۲	<p>درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید.</p> <p>۱. فیلسوفان می‌کوشند با کاستن از مغالطات فهم درستی از حقایق هستی ارائه دهند. (فرزادگان قم - دی ۱۴۰۱) درست ☐ نادرست ☐</p> <p>۲. فیلسوف واقعی هیچ سخنی را نمی‌پذیرد و عقیده‌اش را بر پایه توهم، تخیل، تبلیغات و تعصب بنا نمی‌کند. (علامه علی - دی ۹۹) درست ☐ نادرست ☐</p> <p>۳. فلسفه هر کس معنا دهنده زندگی اوست. (نمونه فرهنگ زاهدان - دی ۹۹) درست ☐ نادرست ☐</p> <p>۴. باورها فلسفه انسان‌ها را می‌سازند ولی نقشی در تعیین انتخاب اهداف ندارند. (فرزادگان آمل - دی ۱۴۰۱) درست ☐ نادرست ☐</p> <p>۵. تمثیل غار افلاطون بیانگر این است که فلسفه انسان را از نادانی به درک حقیقت هدایت می‌کند. (دبیرستان شوید بوشی - فرورد ۱۴۰۲) درست ☐ نادرست ☐</p> <p>۶. تفکر فلسفی و اندیشیدن فیلسوفانه تأمل کردن در باورهای مربوط به زندگی است. درست ☐ نادرست ☐</p> <p>۷. یکی از ابعاد تمثیل غار افلاطون، نمایش گرفتاری انسان در غار عادت‌ها، تعصب‌ها و نادانی‌هاست. (نمونه فرهنگ زاهدان - فرورد ۱۴۰۱) درست ☐ نادرست ☐</p> <p>۸. منطق از توانایی فلسفه کمک می‌گیرد تا اندیشه‌های درست را از تفکرات غلط تشخیص دهد. درست ☐ نادرست ☐</p>
۲	<p>جای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.</p> <p>۹. افلاطون دستیابی به آزادی حقیقی را در کتاب به کمک بیان داشته است. (نمونه فرهنگ زاهدان - دی ۹۹)</p> <p>۱۰. برخی از باورهای انسان براساس دلیل و برخی صرفاً براساس پذیرفته می‌شود. (دبیرستان نمونه دولتی مودیه قم - دی ۱۴۰۰)</p> <p>۱۱. تفکر فلسفی و اندیشیدن فیلسوفانه تأمل در مربوط به زندگی است. (فرزادگان شیروان - دی ۹۹)</p> <p>۱۲. تمثیل غار مثالی برای هست، که از فواید تفکر فلسفی است. (دبیرستان فرهنگ - فرورد ۱۴۰۲)</p> <p>۱۳. افلاطون در تمثیل غار می‌خواهد نشان دهد که چگونه فلسفه انسان را به سمت هدایت می‌کند. (فرزادگان فراسان رضوی - فرورد ۱۴۰۲)</p> <p>۱۴. کسانی که اهل تفکر فلسفی هستند می‌کوشند بنیان‌های فکری خود را در چارچوب و قرار دهند. (فرزادگان بابل - فرورد ۱۴۰۲)</p>
۱	<p>گزینه درست را انتخاب کنید.</p> <p>۱۵. کدام عبارت درباره فیلسوفان و تفکر فلسفی درست است؟ الف) رسیدن به شناخت درستی از واقعیت، مستلزم پرهیز از مغالطه است. از این رو، فیلسوفان با مغالطه‌ها سروکار دارند. ب) فیلسوف می‌خواهد خود را از بند عادات نابخردانه، پیش‌داوری و تعصب برهاند و هدف او از کشف حقیقت، همین است. پ) انسان موجودی کنجکاو و متفکر است؛ کسانی که سوالات و کنجکاو‌های خود را به نحوی جدی پیگیری می‌کنند، اهل تفکر فلسفی‌اند. ت) فیلسوف کسی است که در موقعیت‌های گوناگون زندگی می‌اندیشد و باورهایی منظم و پیوسته دارد، هر چند استدلالی نداشته باشد.</p> <p>۱۶. لازمه شخصیت مستقل انسان و آزاداندیشی او چه چیزی است؟ الف) دوری از مغالطه‌ها و استفاده از شیوه درست تفکر منطقی. ب) هدایت شدن به سوی آزادی حقیقی به یاری و کمک فلسفه پ) اندیشیدن در باورهای خود با فراغت از اشتغالات روزمره ت) آموختن و یافتن چرایی و دلایل درستی یا نادرستی باورها.</p>

فابل مونه
گلببرگ دپن و زندگی (۲)
بازدهم انسانی

درس هفدهم: (زمینه‌های پیوند)

درسنامه

درس ۱۷ (دریک نگاه)

شخصیت انسانی زن و مرد

نقش‌های مکمل

آمادگی برای ازدواج

تقویت عفاف و پاکدامنی

توجه به اهداف ازدواج:

۱. پاسخ به نیاز جنسی

۲. رشد و پرورش فرزندان

۱. انس با همسر

۲. رشد اخلاقی و معنوی

کلمه

۱. خانواده مقدس‌ترین نهاد و بنای اجتماعی نزد خداست.

۲. این بنا با پیوند زن و مرد به وجود می‌آید و با آمدن فرزندان کامل می‌شود. با تولد فرزندان، زن و مرد، مادر و پدر بودن را تجربه می‌کنند و فرزندان را در دامان خود می‌پروراند.

تدبر در قرآن

پیام	ترجمه	آیه
رسیدن به آرامش در کنار همسر	و از نشانه‌های خدا آن است که آفرید برای شما همسرانی از خودتان تا با آن‌ها آرامش یابید. و میان شما دوستی و رحمت قرار داد. همانا در این مورد نشانه‌هایی است. برای گروهی که تفکر می‌کنند.	﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ﴾
شخصیت انسانی زن و مرد یکسان است.	و خداوند قرار داد برای شما همسرانی از خودتان و قرار داد برای شما از همسرانتان فرزندان و نوادگانی و از پاکیزه‌ها به شما روزی داد. پس آیا به باطل ایمان می‌آورید. و به نعمت الهی کفران می‌ورزید.	﴿وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ﴾

در این آیات تفکر کنید و به سؤالات پاسخ دهید:

سوال هدف از تشکیل خانواده چیست؟

پاسخ: رسیدن به آرامش

سوال نوع نگاه اسلام به زن و مرد چگونه است؟

پاسخ: شخصیت انسانی زن و مرد با هم هیچ تفاوتی ندارند. هر دو از یک جنس خلق شده‌اند.

سوال خداوند چه چیزهایی را به عنوان آیات و نشانه‌های خود معرفی کرده است؟

پاسخ:

۱. ایجاد دوستی و رحمت بین همسران

۲. آفرینش همسر از جنس انسان

شخصیت انسانی زن و مرد

کلمات «انسان»، «انسان»، «بنی آدم» و «ناس» در قرآن کریم اختصاص به جنس خاصی ندارد. و هر آیه‌ای که با این کلمات همراه باشد، به زن و مرد، هر دو مربوط می‌شود **زیرا** ← حقیقت انسان را روح او تشکیل می‌دهد و روح انسان نه مذکر است نه مؤنث.

کلمه

زن و مردان به عنوان افراد نوع بشر، استعدادها و ویژگی‌های فطری یکسان و هدف مشترکی دارند که **با** ← بهره گرفتن از آن ویژگی‌های فطری می‌توانند به آن هدف مشترک **یعنی** ← «قرب الهی» و «بهشت جاوید» برسند.

نقش‌های مکمل

خداوند زن و مرد را به گونه‌ای آفریده که زوج یکدیگر باشند **یعنی** ← ۱. در کنار هم قرار گیرند و ۲. یکدیگر را کامل کنند.
زن و مرد اگرچه در ویژگی‌های انسانی با هم مشترک هستند و خداوند برای هر دو هدف واحدی معین کرده است **اما** ← از جهت «زن بودن» و «مرد بودن» یعنی از نظر خصوصیات جسمی با هم متفاوتند.
این تفاوت به گونه‌ای است که هر دو را به هم نیازمند کرده است، بدون اینکه یکی بر دیگری برتری داشته باشد. **زیرا** ← برتری هر کس نزد خدا به «تقوا» است و هر انسانی می‌تواند آن را در خود پرورش دهد.
سؤال: تفاوت‌های زن و مرد به خاطر چیست؟ مثال بزنید.

پاسخ: تفاوت‌های میان زن و مرد به جهت وظایف مختلفی است که خالق حکیم بر عهده هر یک از زن و شوهر نهاده است **تا** ← هر کدام از آنها بتوانند در زندگی مشترک و خانوادگی «نقش‌های خاصی» را بر عهده بگیرند و یک خانواده معتدل را پدید آورند. **به عنوان مثال** ← «توانمندی عاطفی بالای زنان» و «قدرت جسمی بیشتر مردان» برای آن است که زن با محبت مادری، فرزندان را رشد دهد و مرد با کار کردن نان‌آور خانواده باشد.

کلمه

مهم

مهمترین عامل پایداری خانواده، «درک درست از زوجیت و مکمل هم بودن زن و مرد و عمل به این درک» است اگر همسران از این موضوع غافل باشند:

۱. به سرعت در محیط خانه از هم بیگانه می‌شوند.
۲. و با پیش آمدن کوچک‌ترین تنش از هم جدا می‌شوند.

اما:

اگر درک متقابل از نیازهای متفاوت یکدیگر داشته باشند:

۱. با آرامش در کنار یکدیگر زندگی می‌کنند.
۲. به تعبیر قرآن، لباس یکدیگر می‌شوند و کاستی‌ها و نقص‌های یکدیگر را می‌پوشانند.

از این رو:

هر جوانی **(باید)** ← قبل از ازدواج، با آموزش نزد معلمان و مربیان مورد اعتماد و مطالعه کتاب‌های مناسب، به درک درستی از ازدواج و زندگی خانوادگی برسد **تا** ← بتواند یک خانواده موفق را تشکیل دهد.

پس: «آموزش قبل از ازدواج» یکی از کلیدهای موفقیت در زندگی خانوادگی است.

آمادگی برای ازدواج

انسان با رسیدن به سن بلوغ و دوره جوانی، وارد مرحله «مسئولیت‌پذیری» می‌شود و این شایستگی را به دست می‌آورد که مخاطب خداوند قرار گیرد و از هم‌اکنون برای سعادت خود و خانواده‌ای که در آینده نزدیک تشکیل خواهد داد، برنامه‌ریزی نماید.

مهمترین برنامه‌های آمادگی برای ازدواج

۱. تقویت عفاف و پاکدامنی در خود از آغاز بلوغ
۲. مشخص کردن هدف‌های خود از تشکیل خانواده
۳. شناخت معیارها و شاخص‌های همسر مناسب
۴. شناخت ویژگی‌های روحی زن و مرد

تقویت عفاف و پاکدامنی

- گفتار**
- دوره بلوغ تا ازدواج یکی از حساس‌ترین و ارزشمندترین دوره‌های عمر انسان است و دوره گذر از کودکی و ورود به بزرگسالی و پذیرش مسئولیت‌های زندگی است.
 - اگر نوجوان و جوان، این دوره را با پاکی و پاکدامنی بگذرانند و در حالی به زندگی مشترک با همسرش وارد شود که آلوده به گناه و فحشاء نشده باشد. **در این صورت** ← راه رسیدن به بهشت را برای خود و فرزندانش بسیار هموار کرده است.

قرآن کریم از دختران و پسران می‌خواهد که قبل از ازدواج:

- عفاف پیشه کنند ← خداوند به بهترین صورت زندگی آنان را سامان دهد.
- به هیچ وجه در پی رابطه غیر شرعی با جنس مخالف نباشند. **زیرا** ←
- زیان آن تا قیامت دامن‌گیر آنان خواهد شد.
- و در نسل‌های آنان تأثیر بدی خواهد گذاشت.

گفتار

۱. هر جوانی به طور فطری و طبیعی خواستار ازدواج با کسی است که

- قبل از ازدواج پاکدامنی خود را حفظ کرده.
- رابطه غیر شرعی با جنس مخالف نداشته باشد.
- کسی که چنین خواسته‌ای دارد **باید** ← خودش اینگونه باشد.
- هر کس که خواستار آن است تا دیگران به اعضای خانواده او نظر سوء نداشته باشند ← خودش هم باید چنین باشد. نظام هستی بر عدالت استوار است. عمل هر کس، عکس‌العملی دارد که قسمتی از آن در این جهان ظاهر می‌شود و تمام آن در آخرت.

- گفتار مهم**
- در این مسیر پیشگیری بهتر از درمان است. برای پیشگیری از گرفتاری به بیماری فساد و گناه **(باید)** ← کاری کنیم که «در آستانه انجام گناه قرار نگیریم».
 - در عصری که گسترش‌دهندگان فساد و فحشا از آخرین دستاوردهای علمی خود برای رسیدن به مقاصد شوم خود بهره می‌برند **(باید)** ← با زیرکی، شجاعت روحی و توکل بر خداوند راه‌های نزدیکی به گناه را ببندیم و بینی شیطان را بر خاک بمالیم.

اهداف ازدواج

اول: پاسخ به نیاز جنسی

«ابتدایی‌ترین» زمینه ازدواج «نیاز جنسی» مرد و زن به یکدیگر است. این نیاز که احساس آن از دوران بلوغ آغاز می‌شود، اولین کشش و جاذبه را میان زن و مرد ایجاد می‌کند و آنان را به سوی تشکیل خانواده می‌کشاند. بر اثر ازدواج و پاسخ صحیح به این نیاز، هر کدام از مرد و زن به یک «آرامش روانی» می‌رسند.

دوم: انس با همسر

هر یک از زن و مرد، علاوه بر نیاز جنسی، نیازمند به زندگی با دیگری هستند و این نیاز نیز پس از بلوغ آغاز می‌شود. این نیاز به گونه‌ای است **که** ← اگر فردی از راه‌های نامشروع نیاز جنسی خود را برطرف کند اما بدون همسر زندگی کند **نتیجه** ← باز هم یک بی‌قراری و ناآرامی او را آزار می‌دهد که فقط با بودن در کنار همسر برطرف می‌شود.

گفتار مهم

۱. برخی از ازدواج‌های ناموفق هم، ریشه در همین موضوع دارند **(که)** ← زن یا مرد به این نیاز همسر خود توجهی ندارند و رفتاری آرامش‌بخش از خود نشان نمی‌دهند.

۲. تجربه‌های روان‌شناختی گویای آن است **(که)** ← توانایی زن نسبت به مرد در ایجاد آرامش بیشتر است و مبدأ آرامش در خانواده، اوست.

تدبیر در قرآن

با توجه به آیات ابتدای درس، پاسخ دهید:

سوال برای اینکه آرامش ناشی از انس و هم‌صحبتی میان همسران پدید آید، قرآن کریم از آنان می‌خواهد که دو ویژگی در میان آن‌ها تقویت شود آن دو ویژگی کدامند؟

پاسخ: ۱. دوستی

سوم: رشد و پرورش فرزندان

۲. رحمت

گفتگو

۱. «خانواده» بستر رشد و بالندگی فرزندان است و هیچ نهادی نمی‌تواند جایگزین آن شود.
۲. «فرزند» ثمره پیوند زن و مرد و تحکیم‌بخش وحدت روحی آنان است.
۳. آنان (پدر و مادر) دوام وجود خود را در فرزند می‌بینند و از رشد و بالندگی او لذت می‌برند.
۴. کدام افتخار بالاتر از آنکه خداوند تربیت و پرورش چند تن از بندگانش را به پدر و مادر سپرده است و «احترام و اطاعت از والدین» را هم‌ردیف «طاعت و عبودیت خود» قرار داده است.

البته

مسئولیتی که با آمدن فرزندان بر دوش پدر و مادر قرار می‌گیرد، سنگین و غیرقابل چشم‌پوشی است **(بنابر این)** ← تمام فعالیت‌های بعدی پدر و مادر باید که گونه‌ای تنظیم شود که به رشد این نهال‌ها و بالندگی آن‌ها کمک کند.

گفتگو

هر یک از استعداد‌های فرزندان که به خاطر بی‌تدبیری پدر یا مادر سرکوب شود، در پیشگاه خداوند مجازاتی به همراه دارد.

چهارم: رشد اخلاقی و معنوی

پسر و دختر جوان با تشکیل خانواده از همان ابتدا:

۱. زمینه‌های فساد را از خود دور می‌کنند.
 ۲. مسئولیت‌پذیری را تجربه می‌کنند.
 ۳. مهر و عشق به همسر و فرزندان را در خود پرورش می‌دهند.
 ۴. با گذشت و مدارا و تحمل سختی‌ها و ناگواری‌های زندگی، به درجات معنوی بالاتری نائل می‌شوند.
- علاوه بر این، تربیت صحیح کودکان و رشد فضایل اخلاقی آن‌ها در «خانواده» اتفاق می‌افتد البته این **(در صورتی است که)** ← پدر و مادر با مسئولیت خود آشنا شوند و آن را به درستی انجام دهند.

ازدواج موفق

برای اینکه یک ازدواج موفق داشته باشیم **(که)** ← هم به جدایی منجر نشود و هم آرامش و خوشبختی را به دنبال داشته باشد لازم است که: در تشکیل خانواده به هر چهار هدف توجه کنیم و هدف چهارم را در مرتبه برتر قرار دهیم.

به‌طور مثال:

اگر فقط هدف اول را دنبال کنیم و برای سه هدف دیگر تلاش نکنیم **(پس از مدتی)** ← اختلافات ظاهر می‌شوند و دوری روحی و روانی یا همان «طلاق عاطفی» زندگی را خسته‌کننده می‌کند.

اما:

اگر به چهار هدف توجه داشته باشیم **(به زودی)** ← محیطی آرامش‌بخش و سرشار از نشاط و لذت پدید خواهد آمد و اعضای خانواده تا آخر عمر با احساس رضایت در کنار هم زندگی خواهند کرد.

۱/۵	(علامه طباطبائی - تهران - فرداد ۹۹)	الف) تدبیر در آیات و احادیث با توجه به آیه زیر به سؤالات پاسخ دهید. ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا﴾ هدف از تشکیل خانواده چیست؟ ۲. نوع نگاه اسلام به زن و مرد چگونه است؟ ۳. خداوند چه چیزی را به عنوان نشانه خود معرفی کرده است؟	۱. ۲. ۳.
۲	☐ درست ☐ نادرست ☐ درست ☐ نادرست ☐ درست ☐ نادرست ☐ درست ☐ نادرست	ب) درستی یا نادرستی گزاره‌های زیر را (با درست / نادرست) مشخص کنید. ۴. کلمات «انس، انسان، بنی آدم» اختصاص به مردان دارد. ۵. تفاوت‌های میان زن و مرد به خاطر وظایف مختلف آنان است. ۶. خانواده بستر رشد و بالندگی فرزندان است. ۷. بلوغ جنسی اندکی پس از بلوغ فکری فرا می‌رسد.	۴. ۵. ۶. ۷.
۲	(علامه علی - فرداد ۹۴)	ج) جملات زیر را با کلمات مناسب کامل کنید. ۸. مقدس‌ترین نهاد و بنای اجتماعی نزد خداست. ۹. ابتدایی‌ترین زمینه ازدواج است. ۱۰. برتری هر کس نزد خداوند به است. ۱۱. انسان با رسیدن به سن بلوغ و دوره جوانی وارد مرحله می‌شود.	۸. ۹. ۱۰. ۱۱.
۳/۵		د) به سؤالات زیر به صورت کوتاه پاسخ دهید. ۱۲. هدف از تشکیل خانواده چیست؟ ۱۳. مقدس‌ترین نهاد و بنای اجتماعی چه نام دارد؟ ۱۴. برتری انسان‌ها نزد خداوند به چیست؟ ۱۵. زن و مرد از نظر چه خصوصیتی با هم متفاوتند؟ ۱۶. حقیقت انسان را چه چیزی تشکیل می‌دهد؟ ۱۷. در چه صورتی انسان به قرب الهی و بهشت جاوید می‌رسد؟ ۱۸. در چه زمانی انسان به مرحله مسئولیت‌پذیری می‌رسد؟	۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸.
۱ ۲ ۲ ۲ ۲ ۲	(نمونه دولتی هدایت - فرداد ۱۴۰۲)	و) به سؤالات زیر پاسخ کامل و تشریحی دهید. ۱۹. اهداف ازدواج را نام ببرید. (۴ مورد) ۲۰. از دیدگاه قرآن پسران و دختران قبل از ازدواج چگونه باید باشند؟ ۲۱. تفاوت‌های زن و مرد به خاطر چیست؟ توضیح دهید. ۲۲. از مهمترین برنامه‌های آمادگی برای ازدواج ۴ مورد را ذکر کنید. ۲۳. «رشد اخلاقی و معنوی» را به عنوان یکی از اهداف ازدواج توضیح دهید. ۲۴. منظور از «انس با همسر» چیست؟ توضیح دهید.	۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴.

فابن مونه
گلببرگ فارسی (۲)
بازدهم

قلمرو ادبی

دل شب (نیمه شب) اضافه استعاری / دریدن دل شب: کنایه از پیش رفتن در تاریکی / سد روان: استعاره از رود سند، متناقض نما / نیش در دیده رفتن: کنایه از آزار دیدن / تشبیه موج به نیش

قلمرو فکری

رود سند در حالی که می‌خروشید و عمیق و وسیع و کف‌آلود بود تاریکی را می‌شکافت و پیش می‌رفت (توصیف رود سند) هر موجی از این رود مانند سدی راه جلال‌الدین را بسته بود و او را آزار می‌داد. (زیرا مانع فرار او و خانواده‌اش بود) (مانع بودن رود سند برای سپاه ایران)

بنای زندگی بر آب می‌دید

ز رخسارش فرو می‌ریخت اشکی

خیال تازه‌ای در خواب می‌دید

در آن سیماب‌گون امواج لرزان

قلمرو زبانی

رخسار: چهره / سیماب: جیوه / گون: مانند

قلمرو ادبی

بنای زندگی: اضافه تشبیهی / بنای چیزی را بر آب دیدن: کنایه از ناپایداری / سیماب‌گون: تشبیه / خیال در خواب دیدن: کنایه از نقشه کشیدن

قلمرو فکری

اشک در چشمان او جاری می‌شد و پایان زندگی خودش را حس می‌کرد و در میان امواج ناآرام و جیوه‌ای رنگ سند فکر تازه‌ای به ذهنش می‌رسید.

سوارانی زره‌پوش و کمان‌گیر

به یاری خواهیم از آن سوی دریا

بسوزم خانمان‌هاشان به شمشیر

دمار از جان این غولان کشم سخت

قلمرو زبانی

زره: جامه جنگی

قلمرو ادبی

زره‌پوش: کنایه از جنگجو / کمان‌گیر: کنایه از تیرانداز / خانمان: مجاز از کل دارایی / دمار از کسی کشیدن: کنایه از نابود کردن / غول: استعاره از مغولان / شمشیر: مجاز از جنگ / سوختن: کنایه از نابود کردن / دریا: استعاره از رود سند

قلمرو فکری

از آن سوی رود سند سوارکاران جنگجو و تیراندازی را به یاری می‌خواهم (درخواست نیروی کمکی) و مغولان را به سختی نابود می‌کنم و تمام هستی آن‌ها را از بین خواهم برد (نابود کردن دشمن)

به راه مملکت فرزندان و زن را

شبی آمد که می‌باید فدا کرد

رهاند از بند اهریمن، وطن را

به پیش دشمنان استاد و جنگید

قلمرو زبانی

استاد: مخفف ایستاد، مقاومت کرد / رهاند: نجات داد

قلمرو ادبی

فرزند و زن: تناسب و مجاز از همه دلبستگی‌ها / بند: مجاز از اسارت / اهریمن: استعاره از سپاه مغول / ایستادن در برابر کسی: کنایه از مقاومت کردن

قلمرو فکری

شبی رسیده بود که باید از همه دلبستگی‌هایش در راه وطن بگذرد. (میهن‌دوستی) و در برابر دشمنان ایستاد و کشور را از دست آن‌ها نجات داد (ایستادگی جلال‌الدین)

ز تن‌ها سر، ز سرها خود افکند

چو کشتی، باد پا در رود افکند

شبی را تا شبی با لشکری خُرد

چو لشکر گرد بر گردش گرفتند

قلمرو زبانی

شبی را تا شبی: یک شبانه روز / خرد: کوچک (تعداد کم) / خود: کلاه خود / چو (اول): هنگامی که، پیوند وابسته‌ساز / چو (دوم): مثل و مانند، حرف اضافه / گرد بر گرد: پیرامون، دُور

قلمرو ادبی

تن، سر: تناسب / خود از سر افکندن: کنایه از کشتن / گرد بر گردش گرفتند: کنایه از محاصره کردن / چو کشتی: تشبیه / چو و چو: جناس همسان (تام)

قلمرو فکری

جلال‌الدین یک شبانه روز همراه با تعداد اندک سپاه (یارانش) افراد زیادی از دشمن را کشت. وقتی دشمن او را محاصره کرد، اسب تندروی خود را مانند کشتی به رود سند انداخت تا نجات پیدا کند. (دلآوری جلال‌الدین)

از آن دریای بی‌پایاب، آسان

که گر فرزند باید، باید این سان

چو بگذشت، از پس آن جنگ دشوار

به فرزندان و یاران گفت چنگیز

قلمرو زبانی

چو: هنگامی که / دشوار و آسان: رابطه معنایی تضاد / بی‌پایاب: عمیق / دشوار: صفت / آسان: قید

قلمرو فکری

وقتی که جلال‌الدین از آن جنگ سخت خود را نجات داد و به آسانی از رود سند رد شد، چنگیز به یاران و فرزندان گفت: فرزند انسان باید مانند جلال‌الدین دلاور باشد (تحسین شجاعت و دلاوری جلال‌الدین از سوی دشمن)

چه بسیار است، آن سرها که رفته!

خدا داند چه افسرها که رفته!

به پاس هر وجب خاکی از این ملک

ز مستی بر سر هر قطعه زین خاک

قلمرو زبانی

به پاس: به خاطر / افسر: تاج و کلاه پادشاهان / ز مستی: از روی عشق و علاقه

قلمرو ادبی

وجب: مجاز از مقدار اندک / سر: مجاز از سربازان / رفته: کنایه از مُردن / افسر: مجاز از سرداران / خاک: مجاز از سرزمین (در بیت دوم)

قلمرو فکری

برای حفظ و پاسداری هر وجب از خاک این کشور انسان‌های زیادی کشته شده‌اند و به خاطر علاقه به این سرزمین خدا می‌داند که چه بزرگانی جنگیده و جان خود را فدا کرده‌اند. (جان بازی در راه میهن)
ارتباط معنایی دارد با بیت:

تا در این ره چه کند همت مردانه ما (رهی معیری)

در ره عشق وطن از سر جان خاسته‌ایم

کلمه

به نقش‌های مختلف کلمه «امروز» توجه کنید:

دستوری

■ امروز، روز شادی است. (نهاد)

■ برنامه امروز، تأیید شد. (مضاف‌الیه)

■ امروز را غنیمت دان (مفعول)

■ گنجینه عمر، امروز است. (مسند)

■ امروز به کتابخانه ملی می‌روم. (قید)

کلمه «امروز» در همه جمله‌ها به جز جمله آخر، نقش‌های اسم را گرفته است.

«امروز» در جمله آخر هیچ یک از نقش‌های اسم را ندارد. منادا هم نیست. گروه قیدی است.

گروه قیدی، بخشی از جمله است که جمله یا جزیی از آن را مقید می‌کند یا توضیحی نظیر: مفهوم، حالت، زمان، مکان، تردید، یقین، تکرار و... را به جمله می‌افزاید.

قید می‌تواند از نظر «نوع» اسم، صفت یا قید باشد.

کنج حکمت 8 چو سرو باش

حکیمی را پرسیدند: «..... چه حکمت است؟»

قلمرو زبانی

را: به معنای از / چندین درخت نامور و برومند: سه ترکیب وصفی / مگر: به جز / ثمره: میوه / برومند: بارآور، میوه‌دار / عزوجل: عزیز و بزرگ و ارجمند است.

گفت: «..... صفت آزادگان»

قلمرو زبانی

معین: مشخص / وجود: بود / عدم: نبود / تازه آید: شاداب می‌شود

قلمرو ادبی

وجود و عدم: تضاد

پس از خلیفه خواهد گذشت در بغداد	به آنچه می‌گذرد دل منه که دجله بسی
ورت ز دست نیاید چو سرو باش آزاد	گرت ز دست برآید چو نخل باش کریم

(گلستان سعدی)

قلمرو زبانی

که: زیرا / «ت» در «گرت»: و «ورت» مضاف‌الیه «دست»

قلمرو ادبی

دل نهادن: کنایه از علاقه‌مند شدن، دلبستگی / دست: مجاز از توان و نیرو / چو نخل، چو سرو: تشبیه / کریم بودن، آزاد بودن: وجه شبه

قلمرو فکری

به آنچه پایدار نیست، وابسته نشو، زیرا دجله بسیار پس از خلیفه‌ها در بغداد جاری است (ناپایداری دنیا) اگر توانش را داری مانند درخت نخل بخشنده باش و اگر نمی‌توانی مانند سرو آزاده باش (بخشنده‌گی و آزادگی)

۰/۲۵	۱. قلمرو زبانی (۷ نمره) با توجه به بیت زیر، یک معادل معنایی برای واژه «سنگین» بیابید. به رود سند می‌غلتید بر هم ز امواج گران، کوه از پی کوه
۰/۲۵	۲. با توجه به بیت «چو بگذشت از پس آن جنگ دشوار نیامده است؟ الف) عمیق ب) کم آب پ) ژرف ت) بی‌پهنا از آن دریای بی‌پایاب، آسان» معنی «بی‌پایاب» در کدام گزینه به درستی
۰/۵	۳. در سروده‌های زیر، کدام واژه‌ها در معانی «خیمه، سرخی آسمان به هنگام غروب» به کار رفته‌اند؟ الف) به خوناب شفق در دامن شام ب) در آن تاریک شب می‌گشت پنهان به خون آلوده، ایران کهن دید فروغ خرگه خوارزمشاهی
۰/۵	۴. در هر یک از بیت‌های زیر، نادرستی‌های املایی را بیابید و شکل درست آن‌ها را بنویسید. الف) در ره عشق وطن، از سر جان خواسته‌ایم ب) دمار از جان این قولان کشم سخت تا در این ره چه کند همت مردانه ما بسوزم خانمان‌هاشان به شمشیر
۰/۵	۵. املاي درست کلمات مشخص شده را بنویسید. الف) در آن <u>صیما</u> ب گون امواج لرزان ب) از هر سو بر سواری <u>غلط</u> می‌خورد
۰/۷۵	۶. املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. الف) بدان شمشیر تیز (آفیت سوز - عافیت سوز) ب) از این (سد - صد) روان در دیده شاه پ) هر درختی را (سمره - ثمره) معین است. در آن انبوه کار مرگ می‌کرد. ز هر موجی هزاران نیش می‌رفت
۰/۲۵	۷. در بیت: «چو آتش در سپاه دشمن افتاد / ز آتش هم کمی سوزنده‌تر شد» کدام واژه اهمیت املایی ندارد؟ الف) آتش ب) سپاه پ) سوزنده ت) دشمن
۰/۵	۸. تفاوت معنایی فعل «می‌گشت» را در دو بیت زیر بررسی کنید. الف) به مغرب سینه‌مالان قرص خورشید ب) در آن باران تیر و برق پولاد نهان می‌گشت پشت کوهساران میان شام رستاخیز می‌گشت
۰/۵	۹. نقش دستوری کدام واژه مشخص شده متفاوت است؟ الف) چه اندیشید <u>آن</u> دم، کس ندانست ب) ولی <u>چندان</u> که برگ از شاخه می‌ریخت پ) چو <u>آتش</u> در سپاه دشمن افتاد
۰/۷۵	۱۰. نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید. در <u>آن</u> دریای خون، در قرص خورشید <u>غروب</u> آفتاب <u>خویش</u> تن دید
۰/۵	۱۱. در بیت‌های زیر، واژگانی را که نقش مسند دارند، نشان دهید. الف) نهان می‌گشت روی روشن روز ب) چو آتش در سپاه دشمن افتاد به زیر دامن شب در سیاهی ز آتش هم کمی سوزنده‌تر شد

فابڻ مڻونہ
گلبڳ اٺللسی (۲)
بازدهم

قسمت listening درس دوم

Conversation 2

A: I have put on weight recently. I don't know what to do.

B: What have you done to lose weight so far?

A: I have tried many different diets. But they didn't work.

B: That's the point. Have you done daily workouts?

A: No, I haven't. I don't have time for workouts.

B: Let me show you some easy moves. First, you need to....

A: من جدیداً وزنم زیاد شده است. نمی‌دانم باید چه کار کنم.

B: تا به حال برای کم کردن وزن چه کاری انجام داده‌ای؟

A: من چندین رژیم مختلف را امتحان کرده‌ام. اما آن‌ها اثری نداشتند.

B: نکته همین است. آیا ورزش‌های روزانه انجام داده‌ای؟

A: خیر، انجام نداده‌ام. من وقت برای ورزش ندارم.

B: اجازه بده چند حرکت ساده به شما نشان دهم. اول باید.....

با توجه به مکالمه بالا جملات زیر را کامل کنید.

(سارات - اصفهان - فردا ۱۴۰۰)

1. Farideh has decided to

2. She doesn't have time to

(شویید بابایی - قزوین - فردا ۱۴۰۰)

3. Farideh wants to put on weight.

a) True b) False

4. She has tried some workouts so far.

a) True b) False

5. She hasn't been successful to lose her weight.

a) True b) False

6. She hasn't done daily exercise because she doesn't

a) like it

b) need it

c) have time

پاسخ

1. lose weight : فریده تصمیم گرفته است که وزن کم کند.

2. (do) workouts : او وقت ندارد تا ورزش کند.

3. (b=false): فریده می‌خواهد چاق شود.

4. (b=false): او تا به حال بعضی ورزش‌ها را امتحان کرده است.

5. (a= true): او در وزن کم کردن موفق نبوده است.

6. (C): او ورزش روزانه انجام نمی‌دهد زیرا وقت ندارد.

What you learned

صفحه پایانی درس دوم

Making just a few changes in people's lifestyle can help them live longer. Research shows that three bad habits have risked people's health in recent years. They are: smoking, not exercising, and not eating enough fruits and vegetables. While at first it seems easy, many people have found changing these things very difficult

ترجمه:

انجام چند تغییر کوچک در سبک زندگی مردم می‌تواند به آن‌ها کمک کند تا طولانی‌تر زندگی کنند. تحقیقات نشان می‌دهد که در سال‌های اخیر سه عادت بد سلامتی افراد را به خطر انداخته است. آن‌ها عبارتند از: استعمال دخانیات، ورزش نکردن، و میوه و سبزیجات کافی نخوردن. اگرچه در وهله اول ساده به نظر می‌رسد، (اما) خیلی از افراد پی برده‌اند که تغییر دادن این چیزها خیلی مشکل است.

مثال

(تالیفی)

جاهای خالی را با کلماتی که می‌شنوید کامل کنید:

1. By making a fewin our lifestyle, we can live
2. Smoking is a bad
3. According to the voice, to stop smoking and start doing exercise is
4. A good habit to live longer is eatingand

پاسخ

1. changes / longer: با تغییرات کمی در سبک زندگی خودمان، ما می‌توانیم طولانی‌تر زندگی کنیم.
2. habit: استعمال دخانیات عادت بدی است.
3. (very) difficult: بر طبق صدا، ترک سیگار و شروع به انجام ورزش (بسیار) سخت است.
4. fruits / vegetables: یک عادت خوب برای زندگی طولانی‌تر خوردن میوه‌ها و سبزیجات است.

بخش چهارم: Writing

Gerunds

کاربرد اسم مصدر = (ing + فعل)

۱: در اول جمله به عنوان فاعل

Walking is useful for every one.

پیاده روی برای همه مفید است.

Playing is a process that children learn skills.

بازی (کردن) فرایندی است که کودکان مهارت‌ها را می‌آموزند.

توجه اسم مصدر همواره مفرد است و باید با فعل مفرد بیاید. به دو جمله بالا توجه کنید. هر دو با فعل is آمده است.

Reading different English books helps us learn English better.

خواندن کتاب‌های مختلف انگلیسی به ما کمک می‌کند تا انگلیسی را بهتر یاد بگیریم.

همانطور که در جمله بالا مشاهده می‌کنید، با اینکه قبل از فعل اسم جمع books آمده، فعل جمله s مفرد گرفته است. زیرا فاعل جمله (reading.....) است.

کلمه اگر دو اسم مصدر به عنوان فاعل با هم بیایند، آنگاه باید فعل جمع به کار برد.

Boxing and swimming are my favourite sports.

بوکس و شنا ورزش‌های مورد علاقه من هستند.

۲: بعد از افعال زیر، به عنوان مفعول

enjoy	لذت بردن	finish	تمام کردن	quit	رها کردن / ترک کردن
imagine	تصور کردن	practice	تمرین کردن	stop	متوقف کردن (کاری)
love	عاشق (کاری) بودن	like	دوست داشتن	hate	متنفر بودن
dislike	دوست نداشتن	give up	رها کردن / ترک کردن	keep on	ادامه دادن

Do you enjoy listening to music?

آیا از گوش دادن به موسیقی لذت می‌برید؟

Can you imagine living without clean air and water?

آیا می‌توانید زندگی بدون هوا و آب پاک را تصور کنید؟

۳: بعد از حروف اضافه (از قبیل in , on , after , for , with , without و.....)

Samira is interested in playing the Piano.

سمیرا علاقه‌مند به نواختن پیانو است.

Some of the students were punished for being late.

تعدادی از دانش آموزان به خاطر دیر کردن تنبیه شدند.

۴: در ترکیباتی که با فعل GO به کار می‌رود

go fishing go skating go sailing
 go skiing go jogging go running
 go swimming go shopping

۵: در تابلوهای هشدار از ترکیب (No + verb +ing)

No smoking / No parking / No fishing / No diving /

مثال

- فرم صحیح افعال داخل پرانتز را در نقطه چین بنویسید.
 (فرزادگان - قائم شهر - فرداد ۱۴۰۰)
1. I finishedthe story book in 3 hours.(to read)
 2. Everybody knows that..... (to say) "Hello" is a good way of(to start) a conversation.
 (سرای دانش / تهران ۲۳ / فرداد ۱۴۰۱)
 3. The "....." sign shows it is forbidden to park here.(not to park).
 (تالیفی)

پاسخ

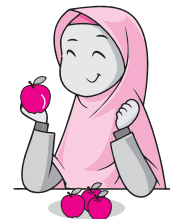
1. reading: من خواندن کتاب داستان را در عرض سه ساعت تمام کردم.
 توجه: finish جزو افعالی است که فعل بعد از آن به همراه ing می‌آید. (جدول درسنامه)
2. saying / starting: هر کسی می‌داند که سلام کردن روش خوبی برای آغاز (کردن) یک مکالمه است.
 نکته: این جمله یک جمله مرکب است که از دو جمله ساده "everybody knows" و "saying Hello is" تشکیل شده است. فعل say می‌خواهد به عنوان فاعل جمله دوم بیاید. پس باید به اسم مصدر تبدیل گردد. یعنی باید ing بگیرد.
 در بخش دوم جمله، از آنجایی که می‌خواهیم بعد از حرف اضافه of فعل به کار ببریم، پس باید ing اضافه کنیم تا به اسم مصدر تبدیل گردد.
3. no parking: تابلوی «پارک ممنوع» نشان می‌دهد که پارک کردن در اینجا ممنوع است.

مثال

با توجه به تصاویر به سوالات زیر پاسخ دهید.

4. What is Pooneh interested in?

(تالیفی)

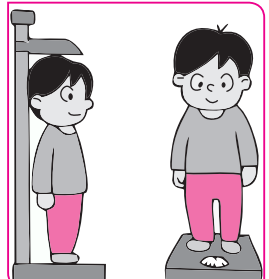

5. What does this sign show?

(فرهنگ - تهران - فرداد ۱۴۰۱)

پاسخ

4. She is interested in eating apples (fruits). او علاقه مند به خوردن سیب (میوه) است.
5. It shows "NO FISHING" or "Fishing is forbidden." نشان می‌دهد که ماهیگیری ممنوع است.

<p>۲</p>	<p>A: Vocabulary</p> <p>با کلمات داده شده جملات زیر را کامل کنید. (یک کلمه اضافی است).</p> <p style="text-align: center; border: 1px solid black; padding: 5px;">relationship / addiction / increased / diet / prevented /</p> <ol style="list-style-type: none"> You need to have different vitamins in your I tried to have a goodwith my friends. A stormthe plane to take off. Using something over and over again can be a sign of to it. 												
<p>۱</p>	<p>۲. برای هر کدام از تابلوها یک جمله مناسب پیدا کنید. (یک جمله اضافی است).</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: flex-end;"> <div style="text-align: center;"> <p>5. ()</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>6. ()</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>7. ()</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>8. ()</p> </div> </div> <ol style="list-style-type: none"> We need a lot of vegetables in our diet. Smoking is a bad habit some people have. One serving of rice is enough for me. We should check our weight and height monthly. He has a bad eating habit. 												
<p>۱</p>	<p>۳. برای هر تعریف از ستون A یک کلمه از ستون B انتخاب کنید. (در ستون B یک کلمه اضافی است)</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; color: #e91e63;">A</th> <th style="text-align: center; color: #e91e63;">B</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>9. without worry ()</td> <td>a. however</td> </tr> <tr> <td>10. not physical ()</td> <td>b. translator</td> </tr> <tr> <td>11. happening or starting a short time ago()</td> <td>c. calm</td> </tr> <tr> <td>12. a person who changes one language into another one()</td> <td>d. mental</td> </tr> <tr> <td></td> <td>e. recently</td> </tr> </tbody> </table>	A	B	9. without worry ()	a. however	10. not physical ()	b. translator	11. happening or starting a short time ago()	c. calm	12. a person who changes one language into another one()	d. mental		e. recently
A	B												
9. without worry ()	a. however												
10. not physical ()	b. translator												
11. happening or starting a short time ago()	c. calm												
12. a person who changes one language into another one()	d. mental												
	e. recently												
<p>۱</p>	<p>۴. گزینه مناسب را انتخاب کنید.</p> <ol style="list-style-type: none"> Samira cut her finger with a knife. She has lost a lot of a) diet b) weight c) net d) blood My mothermy sister and me properly when my father was in mission. a) took care of b) gave up c) checked in d) looked for 												
<p>۱</p>	<p>۵. با اطلاعات خود جملات زیر را کامل کنید. (حرف اول آمده و تعداد حروف مورد نیاز با خط تیره نشان داده شده است)</p> <ol style="list-style-type: none"> Most people believe that music decreases stress and makes us c - - - . Daily exercise can p - - - - - diseases. 												

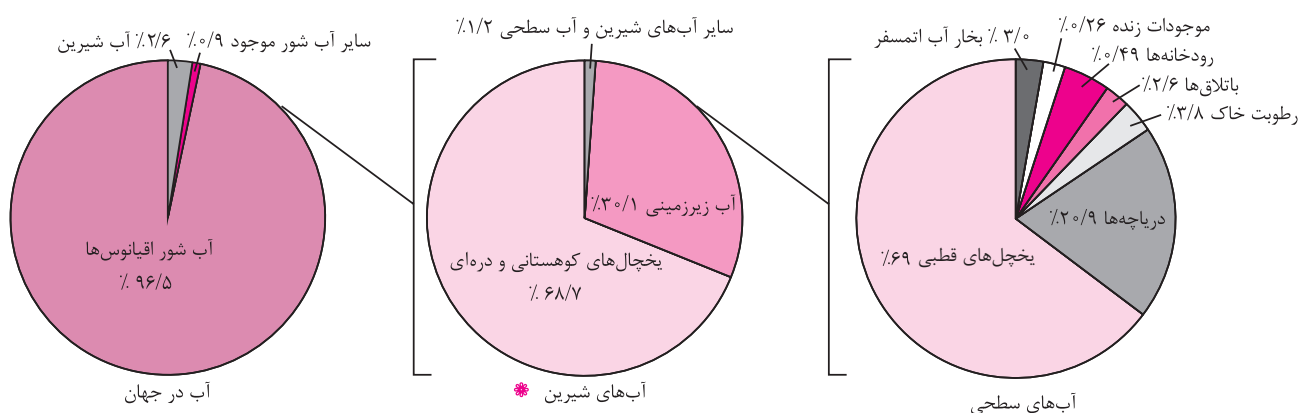
فابل مونه
گلببرگ انسان و محیط زیست
بازدهم

درس اول: (آب، سرچشمه زندگی)

درس نامه.

آب مهم اما محدود

- از دلایل اصلی بی‌همتا بودن سیاره زمین در کیهان و منظومه شمسی، وجود آب در این سیاره است.
- آب سرچشمه حیات است که هیچ ماده جایگزینی برای آن نیست.
- ۷۱ درصد از سطح کره زمین از آب پوشیده شده است.
- چرخه آب چرخه‌ای بسته و حجم آب در این چرخه ثابت است.
- توزیع آب شیرین موجود در قاره‌ها یکسان نیست و با توجه به محدودیت منابع آب استفاده و مدیریت بهینه آب بسیار مهم است.

وضعیت آب در ایران

- موقعیت جغرافیایی ایران: قرارگیری در کمربند بیابانی کره زمین
- ۱۵ درصد مساحت ایران از پوشش گیاهی برخوردار است.
- بیش از ۸۵ درصد کشور ما جزو مناطق خشک و نیمه خشک محسوب می‌شود و بیشترین وسعت ناحیه آب و هوایی ایران نیز گرم و خشک است.
- با توجه به نوع آب و هوای ایران:
- ۱. بارش‌ها در همه جا یکسان نمی‌بارد. (پراکندگی مکانی بارش)
- ۲. بارش‌ها در همه فصل‌ها یکسان نمی‌بارد. (پراکندگی زمانی بارش)
- ۳. میزان تبخیر در ایران زیاد است.

نتیجه
- توزیع منابع آب در ایران غیر یکنواخت است.
- استفاده از روش‌های متنوع بهره‌برداری منابع آب از دیرباز رایج بوده است.

- منابع آب زمین افزایش نمی‌یابد، در حالی که در صد سال گذشته جمعیت جهان حدود سه برابر و مصرف سرانه آب به ازای هر فرد چند برابر شده است.

وضعیت مصرف آب در ایران

- مصارف آب: کشاورزی، فرایندهای صنعتی، مصارف عمومی (آب پاشی، شست‌وشوی خیابان‌ها، آبیاری درختان و...) مصارف خانگی.
- ۱. مصرف آب در کشاورزی:
- بیشترین مصرف آب در ایران در بخش کشاورزی است.
- کشاورزی در ایران عمدتاً وابسته به آبیاری است چون:
- ۱. بارش‌ها در بسیاری نقاط کشور به اندازه کافی نیست.
- ۲. بخش عمده بارش‌ها در فصول مورد نیاز برای کشاورزی اتفاق نمی‌افتد.

بنابراین ۸

بهینه‌سازی مصرف آب در کشاورزی اهمیت دارد که اجرای صحیح و اصولی روش‌های آبیاری از اولویت بالایی برخوردار است.

۲. مصرف آب در شهر و روستا:

- به طور متوسط، هر فرد در طول روز، ۲۰۰ لیتر آب برای آشامیدن، نظافت و... به طور مستقیم مصرف می‌کند.

- ۶ درصد مصارف آب در کل کشور، مربوط به بخش آشامیدنی و شهری است.

- آب قابل استفاده برای مصارف آشامیدن نیاز به سطح بالایی از نظر کیفیت دارد و تأمین و تصفیه آن به طی مسیر طولانی دارد که آن را پرهزینه می‌نماید.

۳. مصرف آب در صنایع:

- صنایع در فرایند تولید کالای خود به آب نیاز دارند.

- صنایع فولاد به آب زیادی نیاز دارند.

- در تعیین مکان مربوط به احداث صنایع، توجه به دسترسی مناسب به منابع آب، ضرورت مهم به شمار می‌رود.

- در استقرار صنایع در هر استان ارزیابی محیط زیستی و مکان‌یابی (با توجه به محدودیت منابع آب در ایران) ضروری است.

آب مجازی

- تعریف: آبی که در تولید یک کالا یا محصول استفاده می‌شود.

مثال آقای احمدی در وعده صبحانه دو تکه نان (معادل ۶۰ گرم)، یک لیوان شیر و یک تخم مرغ خورده است. با توجه به مقادیر جدول مقدار آب مجازی مصرف شده در صبحانه آقای احمدی را محاسبه کنید.

کالا یا ماده غذایی	مصرف آب به لیتر
یک لیوان شیر	۲۰۰
یک فنجان چای	۳۵
یک تکه نان (۳۰ گرم)	۴۰
یک تخم مرغ	۱۳۵

$$\text{لیتر } 415 = 200 + 135 + (2 \times 40)$$

پاسخ:

با تعیین آب مجازی، آب مصرفی واقعی یک کشور مشخص می‌شود.

تجربه کشورهای دیگر (اقدامات کشورها برای صرفه جویی در مصرف آب)

۱. استرالیا

- مقامات شهر ملبورن معتقدند که تا سال ۲۰۵۰ این شهر با کاهش ۱۸ درصدی بارش مواجه خواهد شد سپس:

الف) سیاست صرفه‌جویی در آب (به خصوص در جمع‌آوری حداکثری آب باران برای آبیاری باغ‌ها و فضاهای سبز شهری) برای شهروندان لازم‌الاجرا کرده است.

ب) شهروندان خانه‌های خود را عایق‌بندی و لوله‌کشی منازل را کنترل کرده‌اند.

ج) توصیه‌هایی برای استفاده از تجهیزات کاهش مصرف آب در منازل به شهروندان داده شده است.

۲. ایالات متحده آمریکا

- مسئولان لس آنجلس برای جلوگیری از تبخیر آب مخازن در کالیفرنیا، ۹۶ میلیون توپ سیاه پلاستیکی را روی مخزن‌ها رها کردند.

- توپ‌های تیره رنگ:

۱. حفظ آب از هر گونه آلودگی

۲. مانع تبخیر زیاد آب

۳. روی سطح آب شناور و از تابش پرتوهای خورشید جلوگیری می‌کنند.

۳. سنگاپور

- اندیشیدن تمهیدات علیه بحران و کمبود آب، تصفیه مجدد آب و شیرین کردن آب به معنای سالم‌سازی آب دریا با استفاده از فناوری‌های متفاوت.

۴. سوئد

- راه‌حل‌های فناورانه علیه بحران و کمبود آب مانند ابداع دوش آب که از قابلیت تصفیه بیش از ۹۰ درصد آب مصرف شده و دوباره برگرداندن آب مصرفی به

سردوش برخوردار است.

– راه حل استفاده از آب باران: مخترعان کشورهایی مانند هند و مالزی به دنبال اختراع دستگاه‌ها یا سیستم‌هایی هستند که بتوانند استفاده بیشتری از آب باران داشته باشد.

– استفاده از تکنولوژی هسته‌ای: برای اصلاح گونه‌های مختلف کشاورزی که مقاوم در برابر کم آبی شود و با آب کمتر بتوان محصولات بیشتری در اختیار داشت مانند کشور شیلی در اصلاح کشت کاکائو و قهوه.

احیا و تعادل بخشی آب های زیرزمینی، تجربه ای موفق در حفاظت از منابع آب

– در کشور ما بیشترین اتکا برای تأمین آب مورد نیاز بخش‌های شرب، کشاورزی و صنعت به منابع آب زیرزمینی (منابع پنهان از دید و در اعماق) تعادل این منابع به طور جدی به هم خورده یعنی:

- میزان برداشت از منابع زیرزمینی از میزان تغذیه بیشتر شده
- سطح آب چاه‌ها پایین‌تر و کیفیت آب کاهش می‌یابد.

کسری مخزن سالانه

- برداشت بیش‌تر از منابع ورودی
- شاخصی که نشان می‌دهد منابع آب زیرزمینی در حال افت و نابودی است.

کسری مخزن تجمعی

- مقدار آبی است که ما برای همیشه از محل آب‌های زیرزمینی استحصال کرده و از دست می‌دهیم.
- نحوه محاسبه آن: افت‌های سالانه در طول چند دهه اخیر را با یکدیگر جمع می‌کنیم.
- نتایج تداوم کسری مخزن تجمعی و وقوع پدیده فرو نشست:
- ۱. از بین رفتن منبع آب زیرزمینی و امکان ذخیره آب در آن
- ۲. به وجود آمدن مشکلات و چالش‌هایی برای ساکنان منطقه که در نهایت موجب تخلیه و ترک مناطق می‌شود.

طرح احیا و تعادل بخشی آب‌های زیرزمینی

مجموعه اقدامات و تغییرات برای جلوگیری از چالش‌ها و مشکلات آب‌های زیرزمینی. پروژه‌های تعریف شده طرح احیا و تعادل بخشی آب‌های زیرزمینی:

- الف) نصب کنتور هوشمند
 - ب) انسداد چاه‌های غیر مجاز
 - ج) تغذیه مصنوعی و پخش سیلاب
 - د) حفر چاه‌های پیژومتری (برای رصد وضعیت آب‌های زیرزمینی)
 - ه) خرید چاه‌های کم بازده
 - و) اطلاع‌رسانی و فرهنگ‌سازی
 - ز) توسعه مدیریت مشارکتی در حفاظت از آب‌های زیرزمینی
 - ح) آبخیزداری و ...
 - الف) نصب کنتور هوشمند
- برای مدیریت برداشت آب از منابع، ابتدا باید مقدار برداشت را توسط کنتورهای هوشمند اندازه‌گیری کرد. کنتورها در انواع و با سازوکارهای متفاوت طراحی شده‌اند. مصرف آب به میزان مشخص در پروانه چاه مشخص شده است. کنتورها قادرند از برداشت بیشتر آب جلوگیری کنند. مصرف آب به میزان مشخص در پروانه چاه مشخص شده است.

چاه‌های کشاورزی دارای پروانه در کشور	۴۲۰ هزار حلقه
چاه‌های دارای اولویت نصب کنتور هوشمند	بیش از ۳۰۰ هزار حلقه
چاه‌های تجهیز شده به کنتور هوشمند در طرح	۱۲۰ هزار حلقه

ب) انسداد چاه‌های غیر مجاز

حفر چاه و بهره‌برداری از آب‌های زیرزمینی نیازمند دریافت مجوز (پروانه) از سوی مدیریت بخش آب وزارت نیرو است. چاه‌های بدون مجوز (غیر مجاز) شناسایی شده و باید مطابق قانون جریمه و مسدود شوند.

زیربنای موفقیت اقدامات طرح:

جامعه‌ای آگاه + دارای سواد آبی صحیح و علمی + بهره‌بردارانی مسئولیت‌پذیر در قبال آب

کلمه

کلمه

عاملی که نقش اساسی در برگرداندن تعادل به منابع آب زیرزمینی دارد: نوآوری‌هایی که در بهبود روش‌های مدیریت مصرف آب در بخش‌های مختلف کمک نمایند.

احیای دریاچه ارومیه

دریاچه ارومیه از لحاظ وسعت دومین دریاچه آب شور جهان است.

دریاچه ارومیه از مهم‌ترین زیست بوم‌های آبی ایران است.

روند نزولی سطح آب دریاچه در سال ۱۳۷۴ منجر به خشک شدن و ناامیدی مردم گردید.

در سال ۱۳۹۲ تراز سطح دریاچه رو به افزایش نهاد و امید به احیای دریاچه در بین مردم زنده شد.

تأمین آب

۱. مستقیماً با لوله یا کانال به محل مصرف انتقال می‌یابد.

آب رودها، چشمه‌ها و دریاچه‌ها

۲. ذخیره‌سازی از طریق احداث سد به دلیل تغییرات میزان آب و فصلی بودن رودها و چشمه‌ها یا خشک شدن آن‌ها در تابستان و مصرف کشاورزی در این فصل.

مدیریت منابع آب: با توجه به مشکلات کمبود آب مدیریت منابع آب ضروری است.

اقدامات صورت گرفته در زمینه مدیریت منابع آب			
الف) آب‌های سطحی	سدسازی	روشی به منظور	<p>۱. مدیریت منابع آب</p> <p>۲. کنترل سیلاب</p> <p>۳. توزیع مناسب آب در سطح کشور</p> <p>۴. ذخیره‌سازی منابع آب برای دوره‌های مصرف درازمدت</p> <p>۵. ایجاد ذخیره انرژی پاک</p>
		مراقبت‌های زیست محیطی	<p>کارهایی که پیامدهای نامطلوب برای منابع طبیعی در سدسازی وجود دارد:</p> <p>۱. کم توجهی به مسائل پایین دست رود</p> <p>۲. تشدید تبخیر از سطوح آبی سدها</p> <p>۳. مکان‌یابی نادرست سد مانند سد گتوند</p>
ب) آب‌های زیرزمینی			<p>- تأمین‌کننده بخش عمده‌ای از آب مورد نیاز مصارف خانگی، کشاورزی و صنعتی</p> <p>- تشکیل آب‌های زیرزمینی: از طریق نفوذ آب‌های سطحی به درون سفره‌های آب زیرزمینی یا آبخوان‌ها</p> <p>- برداشت از آب‌های زیرزمینی: از طریق چاه، چشمه یا قنات و انتقال به محل مصرف</p> <p>- نتایج اضافه برداشت از آب‌های زیرزمینی</p> <p>۱. به وجود آمدن مشکلاتی در کمیت و کیفیت آب موجود در آبخوان‌ها:</p> <p>الف) افت سطح آب‌های زیرزمینی</p> <p>ب) خشک شدن سفره‌های آب زیرزمینی و از بین رفتن چاه‌ها، قنات‌های چشمه‌ها</p> <p>ج) برهم خوردن تعادل آب‌های زیرزمینی</p> <p>دشت ممنوعه: گاهی بهره‌برداری از منابع آب به حدی زیاد می‌شود که آبخوان در معرض خطر نابودی قرار می‌گیرد و وزارت نیرو حفر چاه در آن دشت را ممنوع اعلام می‌کند.</p> <p>۲. فرونشست زمین: پدیده‌ای است که پس از خروج آب از فضای خالی میان دانه‌های خاک در اعماق زمین، به دلیل وزن ستون خاک بالای آن، به تدریج، نشست زمین اتفاق می‌افتد و منجر به ایجاد درزها و شکاف‌هایی طولانی روی سطح زمین شده و موجب خرابی و خسارت سازه‌ها بنا شده روی آن می‌گردد.</p>

آلودگی آب‌ها

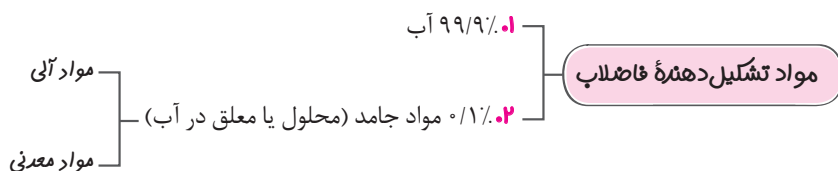
تعریف: هر گونه تغییر که موجب تغییر شرایط فیزیکی، شیمیایی و زیستی آب گردد به طوری که از حد استاندارد آن خارج شود. آلودگی، آب قابل دسترس را محدود می‌کند. منابع آلوده‌کننده آب:

۱. فاضلاب‌های خانگی و صنعتی
۲. زباله‌ها
۳. کودهای شیمیایی
۴. باران اسیدی

بازچرخانی و استفاده مجدد آب

آب‌های موجود در خانه:

۱. آب سفید: در لوله‌ها جریان دارد.
۲. آب خاکستری: باقی‌مانده آب: شستشوی ظروف و میوه‌ها، ماشین ظرفشویی و روشویی، حمام، خیساندن حبوبت، آبکشی برنج و...
۳. آب سیاه: فاضلاب: آبی که در بخش‌های مختلف (آشامیدنی، شهری، صنعتی و...) مورد استفاده قرار گرفته و به میزان زیادی آلوده شده است.

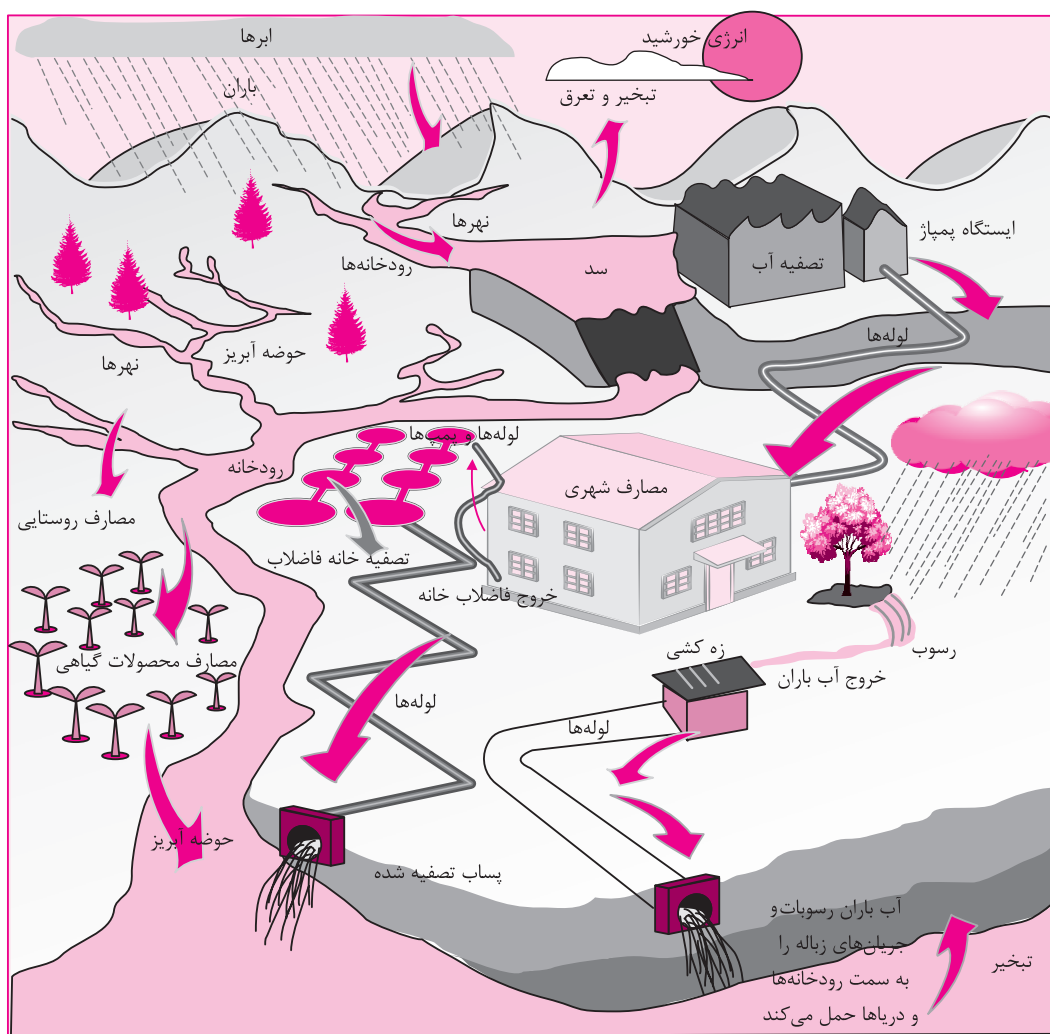
میزان آلودگی فاضلاب بسته به نوع مصرف متفاوت است.

- آلودگی فاضلاب ناشی از استحمام، شستشوی ظروف یا میوه کمتر است (آب خاکستری) و در بعضی از کشورهای توسعه یافته برای مصارف نظیر آبیاری فضای سبز و... استفاده می‌شود.

تا قبل از تصفیه فاضلاب به عنوان تهدیدی برای سلامت و بهداشت شناخته می‌شود.

در دنیای امروز با تصفیه فاضلاب آن را به عنوان منبع جدید آب (منابع غیر متعارف) قلمداد می‌کنند.

بازچرخانی (بازیافت) آب: استفاده مجدد از فاضلاب پس از تصفیه برای اهداف سودمند مانند آبیاری کشاورزی، فضای سبز، صنایع و...

حریم آب

تعریف: قسمتی از زمین‌های اطراف رودخانه‌ها، تالاب‌ها و برکه‌ها که برای حفاظت از آن‌ها رعایت فاصله در آن‌ها لازم است و طبق مقررات، حدود آن توسط وزارت نیرو یا شرکت‌های آب منطقه‌ای تعیین می‌شود.

اهمیت حریم آب:

۱. جلوگیری از بروز آلودگی
۲. جلوگیری از تخریب مناطق مسکونی

کلمه مهم

رودخانه‌های دائمی و فصلی در مواقع بارش شدید ممکن است دچار سیلاب شوند و حجم و ارتفاع آب در آن‌ها افزایش یابد، بنابراین لازم است حریم بستر رودخانه رعایت شود و از بهره‌برداری (ساخت سازه‌ها) غیر اصولی در محدوده آن‌ها خودداری شود.

۲۰ تمره

آزمون درس اول

۱

۱	<p>درست یا نادرست بودن جملات زیر را مشخص کنید.</p> <p>الف) بیشترین مصرف‌کننده آب در ایران بخش مصرفی شهرها و روستاها است.</p> <p>ب) از کل مساحت ایران تنها ۲۰ درصد آن از پوشش گیاهی برخوردار است. (دی ۱۴۰۱ - شورستان بم)</p> <p>ج) میزان بارش در حوضه‌های آبخیز کشورمان یکسان است. (دی ۱۴۰۱ - علامه علی زرنج)</p> <p>د) دریاچه ارومیه از لحاظ وسعت سومین دریاچه آب شور جهان است. (دی ۱۴۰۱ - استعدادهای درخشان پوشور)</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p> <p>درست ☐ نادرست ☐</p>
۱	<p>جاهای خالی را با کلمه‌های مناسب کامل کنید.</p> <p>الف) بیشترین وسعت ایران در ناحیه آب و هوایی واقع شده است.</p> <p>ب) استفاده مجدد از فاضلاب و آب آلوده تصفیه شده را گویند.</p> <p>ج) به مقدار آبی که در تولید یک کالا مصرف می‌شود گفته می‌شود.</p> <p>د) آب فاضلاب از نوع آب‌های محسوب می‌شود.</p> <p>(دی ۱۴۰۱ - خرازانگان سقز)</p> <p>(دی ۱۴۰۱ - استعدادهای درخشان شهید پوشتی سنندج)</p> <p>(دی ۱۴۰۱ - استعدادهای درخشان پوشور)</p> <p>(دی ۱۴۰۱ - نمونه دولتی درفشنده سراف یزد)</p>
۱	<p>عبارت مناسب را از داخل کمانک () انتخاب کنید.</p> <p>الف) به شاخصی که نشان می‌دهد منابع آب زیرزمینی در حال افت یا نابودی است. (کسری مخزن سالانه - کسری مخزن تجمعی) می‌گویند.</p> <p>ب) توزیع آب شیرین موجود در قاره‌ها (متفاوت - یکسان) نیست.</p> <p>ج) آب باقیمانده از آبکشی برنج از نوع آب‌های (خاکستری - سیاه) است.</p> <p>د) قسمتی از زمین‌های اطراف رودخانه‌ها، تالاب‌هایی که ما را (بستر رود - حریم آب‌ها) می‌گویند.</p>
۱	<p>گزینه مناسب را انتخاب کنید.</p> <p>الف) مسئولیت تعیین حریم آب با کدام وزارتخانه است؟</p> <p>۱) وزارت نیرو یا شرکت آب منطقه‌ای</p> <p>۲) وزارت نیرو یا شهرداری</p> <p>۳) وزارت مسکن و شهرسازی</p> <p>۴) وزارت جهاد کشاورزی</p> <p>ب) مقدار آبی که ما برای همیشه از محل آب‌های زیرزمینی استحصال کرده و آن را از دست می‌دهیم، کدام است؟</p> <p>۱) آب مجازی</p> <p>۲) فاضلاب</p> <p>۳) کسری مخزن تجمعی</p> <p>۴) میزان افت آب</p> <p>ج) کدام مورد در بهینه‌سازی آب بخش کشاورزی از اولویت بالایی برخوردار است؟</p> <p>۱) کشاورزی با آبیاری سنتی</p> <p>۲) اجرای صحیح و اصولی روش‌های آبیاری</p> <p>۳) تجمع زمین‌های کشاورزی</p> <p>۴) بهره‌برداری از آب‌های زیرزمینی</p> <p>د) تغییر شرایط فیزیکی، شیمیایی و زیستی آب که آن را از حد استاندارد خارج نماید، چه نامیده می‌شود؟</p> <p>۱) بازچرخانی آب</p> <p>۲) بازیافت آب</p> <p>۳) آلودگی آب</p> <p>۴) حریم آب</p>